

Заједничка адвокатска канцеларија *Добрић*

Адвокати:

Владимир Љ. Добрић

Марина М. Лучић

Душан М. Васиљевић

Бранислав В. Маринковић

Адв. приправник:

Ана Н. Деспотовић

Пословни секретар:

Сандра Ђорђевић

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ

11000 Београд

Тимочка 15

за

ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ

17. П. бр. 19832/2019

Тужилац: ХАЛКБАНК А.Д. Београд, Милутина Миланковића 9ж, којег заступа Ксенија Сорајић Баковић, адвокат из Новог Београда, Бул. Михаила Пупина бр. 10 Л

Тужени: ИЛИЈА ДЕВИЋ из Београда, ул. Виле Равијојле бр. 9, којег заступају пуномоћници Небојша Ђокић, адвокат из Београда, Немањина 4/2 и Владимир Љ. Добрић, адвокат из Београда, Бирчанинова 15

РЕВИЗИЈА ТУЖЕНОГ

на пресуду Апелационог суда у Београду Гж. 2289/20 од 23.09.2020. у ст. 1. до 4. изреке

Тужени је дана 09.11.2020. примио пресуду Апелационог суда у Београду Гж. 2289/20 од 23.09.2020. у којој су у ст. 1. одбијене жалбе туженог и тужиоца на пресуду Вишег суда у Београду 17. П. 19832/18 од 23.12.2019. у вези ст. 1. и дела става 2. првостепене пресуде, у ст. 2. преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става 2. првостепене пресуде тако да је тужени обавезан да плати тужиоцу 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом на износ од 10.376.328,80 динара почев од 17.2.2017. до исплате у року од 15 дана, у ст. 3. преиначена је првостепена пресуда у делу трошкова првостепеног парничног поступка тако да је тужени обавезан да плати тужиоцу износ од 947.900,00 динара у року од 15 дана и у ст. 4. одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

У законском року тужени изјављује ревизију побијајући другостепену пресуду у целости због:

- битне повреде правила поступка учињене пред другостепеним судом,
- погрешне примене материјалног права.

Тужени предлаже да ревизијски суд усвоји ревизију као основану и преиначи другостепену пресуду тако што ће усвојити жалбу туженог, обавезати тужиоца да му плати одређене трошкове другостепеног поступка или тако што ће укинути другостепену пресуду и вратити је Апелационом суду у Београду на поновно одлучивање по жалби, а у сваком случају да обавезе тужиоца да плати туженом трошкове ревизијског поступка у висини таксе за ревизију и ревизијску пресуду колико буду изнели по ТТ РС и накнаду за састав ревизије у износу од 90.000 динара по АТ РС све у року од 15 дана од дана извршности пресуде.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Благовременост ревизије.

Ревизија је благовремена јер је поднета у року од 30 дана рачунајући од дана пријема другостепене пресуде.

2. Дозвољеност ревизије.

Ревизија је дозвољена јер је вредност предмета спора 46.197.381,82 динара (21.341.361,00 динар + 24.856.020,82 динара), што је противвредност од преко 391.000 евра, рачунајући само главницу тужбеног захтева. Ревизија је дозвољена и због тога што се изјављује против другостепене пресуде којом је преиначена првостепена пресуда.

Ревизија се изјављује из разлога који је предвиђен чл. 407. ст. 1. т. 3. и 4. Закона о парничном поступку (даље: ЗПП).

3. Основаност ревизије

3.1. Опис предмета спора

У овој парници тужилац је уужио два менична потраживања:

- један по основу менице серијске ознаке АА1075613 у износу од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом на тај износ почев од 17.02.2017. до исплате и
- други по основу менице серијске ознаке АА1060741 у износу од 21.564.801,09 динара са законском затезном каматом на тај износ почев од 17.02.2017. до исплате.

Тужилац је менични поверилац по обе менице, с тим да је тужба поднета против туженог по основу правила о меничном акцепту. У погледу менице серијске ознаке АА1075613 у износу од 24.856.020,82 динара првостепени суд је одбио тужбени захтев са образложењем да се на меници не налази потпис туженог као акцептанта, док је у погледу друге менице серијске ознаке АА1060741 у износу од 21.564.801,09 динара првостепени суд усвојио тужбени захтев (осим у мањем делу који се односи на камату), са образложењем да тужени није доказао да није он лично потписао меницу као акцептант, сматрајући да је на туженом био терет доказивања те чињенице. Првостепени суд је усвојио и већи део захтева за трошкове првостепеног поступка.

Другостепеном пресудом је потврђена првостепена пресуда у погледу меничног потраживања по меници серијске ознаке АА1060741 на износ од 21.564.801,09 динара (ст. 1. изреке првостепене пресуде) и у делу става 2. изреке који се односи на одбијање тужбеног захтева да се обавезе тужени да му на износ од 14.479.692,02 динара исплати законску затезну камату почев од 17.2.2017. до исплате, док је у преосталом делу првостепена пресуда преиначена, тако што је суд обавезао туженог да плати тужиоцу износ 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом на износ од 10.376.328,80 динара почев од 17.02.2017. до исплате. Другостепеном пресудом преиначена је и одлука о трошковима тако што је тужени обавезан да плати тужиоцу пун износ трошкова.

3.2. Суштина ревизијских разлога.

3.2.1. Битна повреда правила поступка из чл. 374. ст. 1. ЗПП учињена пред другостепеним судом постоји због тога:

- што се изрека другостепене пресуде у ст. 1. која гласи „у делу става другог изреке којим је одлучено о потраживању тужиоца из менице серије АА1075613 и то у делу којим је одбијен захтев тужиоца да се обавезе тужени да му на износ од 14.479.692,02 динара исплати законску затезну камату почев од 17.2.2017. године до исплате“ не односи ни на главни ни на споредни део тужбеног захтева о којем је одлучено у ст. 2. првостепене пресуде, те је на тај начин учињена повреда поступка из чл. 355. ст. 3. ЗПП, што је ревизијски разлог из чл. 407. ст. 1. т. 3. ЗПП;
- што је другостепени суд погрешно применио правило о терету доказивања из 231. ст. 1. и 2. ЗПП у погледу питања ко сноси терет доказивања спорне чињенице да ли је тужени као акцептант потписао меницу серијске ознаке АА1060741, што је такође ревизијски разлог из чл. 407. ст. 1. т. 3. ЗПП; У конкретном случају тужени је приговорио да означену меницу није потписао као акцептант, а ниједна странка није предложила извођење доказа на ту околност, свака сматрајући да је на другој страни терет доказивања. Код терета доказивања важе следећа правила а) *actori incumbit probatio* (на тужиоцу је терет доказивања) или *semper necessitas probandi incumbit illi qui agit* (увек треба да доказује онај који тужи). То је суштина правила из чл. 231. ст. 2. ЗПП. Логична последица тих правила је да све док тужилац не докаже чињенице на којима заснива тужбени захтев, тужени није дужан да их противним доказима оспорава. Све докле исход спора за тужиоца не може бити повољан, јер ако тужилац не докаже своје наводе, тужени се (чак и када ништа није доказао) ослобађа. Са тим правилом је у тесној вези, као његова допуна правило које да је тужени дужан да докаже све оне чињенице на којима заснива своје противљење тужбеном захтеву (приговоре). То је суштина правила из чл. 231. ст. 3. ЗПП. Како се свака чињеница може посматрати са позитивног аспекта (да она постоји) и са негативног аспекта (да она не постоји), да би се отклонила сумња да ли тужени мора доказивати и негативне чињенице, настало је правило, које ствара изузетак од правила да је терет доказивања на туженом, према којем се доказују само позитивне а не и негативне чињенице *affirmanti, non neganti, incumbit probatio*. Ово правило је настало да би се **правично расподелио терет доказивања**, јер би на туженом био тежи терет доказивања ако би морао да доказује и негативне чињенице. Тек након правила о правичној расподели терета доказивања увек је јасно да ли је терет доказивања на тужиоцу (који у конкретном случају има терет да докаже да је тужени ставио потпис на меницу као акцептант) или на туженом (који нема обавезу да доказује негативну чињеницу да то није његов потпис). Ако би то било свеједно, тада би на туженог пао тежи терет доказивања, уз релативизацију правила да је тужилац дужан да докаже оно што тврди (што иде њему у корист) – да је тужени акцептант. Тужилац тврди да има право да од туженог као акцептанта потражује утужени износ, те је суд био дужан да примени правило о терету доказивања из чл. 231. с. 2. ЗПП (странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права, ако законом није другачије прописано). Како се процесна правила о терету доказивања не могу тумачити мимо начела правилност, првостепени и другостепени судови су погрешно применили чл. 231. ст. 2. ЗПП и неосновано ставили терет доказивања на туженом.

- У конкретном случају не може се применити правило из чл. 231. ст. 3. ЗПП (странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остварење права или услед које је право престало да постоји, ако законом није другачије прописано), јер тужени не доказује да менично потраживање тужиоца према акцептанту није настало, нити да је оно престало, већ је тужени приговорио да није он акцептант. У сваком случају тужилац као менични поверилац мора знати према коме има утужено менично потраживање (позитивна чињеница) и њему је лакше да докаже ту чињеницу, него туженом да доказује негативну чињеницу да се његов потпис налази на месту акцепта. Тужилац је тврдио да је тужени потписао као акцептант меницу серијске ознаке АА1075613, што у смислу материјалноправног правила из чл. 24. Закона о меници („Акцепт се пише на самој меници. Изражава се речју „признајем”, „примљена”, „прихваћена”, или којом другом речју која то исто значи, акцепт потписује трасат“), значи да је на тужиоцу био терет доказивања да је наведену меницу потписао тужени као трасат, одн. након потписа акцептанта. Потпис туженог као трасата ствара његову меничну обавезу у својству акцептанта, те је ово чињеница која иде само тужиоцу у корист. И допунско правило о терету доказивања, да се доказују само позитивне чињенице (да је тужени потписао наведену меницу као трасат) указују да је на тужиоцу био терет доказивања, одн. обрнуто, тужени не може доказивати негативну чињеницу да потпис на меници није његов. Супротно схватање, које су имали судови у првостепеној и другостепеној пресуди у потпуности пориче латинско правило да је терет доказивања на тужиоцу - *actori incumbit (onus) probation.*
- другостепени суд је без спроведеног доказног поступка у првостепеном поступку прихватио жалбени навод тужиоца да „на меничним овлашћењима од 28.3.2007 и 22.5.2007. којим се даје овлашћење тужиоцу да попуни и искористи менице на тачно одређени начин, стоји потпис туженог на месту акцептанта. Такође, на самим меницама **својеручно** је исписао тужени текст следеће садржине „признајем без протеста Илија (Радован) Девић са станом у Београду, улица В. Равијојле 9. ЈМБГ ____“. **Првостепени суд је пропустио да утврди важност меничног овлашћења и његову јединствену везу са меницом.** Имајући у виду да је меница у конкретном поступку бланко, те да је везана за менично овлашћење и наравно за основни посао, она се мора попунити у свему у складу са меничним овлашћењем“. Очигледно је да је другостепени суд прихватио овај жалбени навод тужиоца, а да о тој чињеници није изведен ниједан доказ у првостепеном поступку, те је без отварања главне расправе, утврдио чињеницу да је тужени својеручно написао наведени текст, што је супротно чл. 383. ст. 3. и 4. ЗПП и што је ревизијски разлог из чл. 407. ст. 1. т. 3. ЗПП. Другостепени суд не само да је у овом делу учинио битну повреду правила поступка, већ је и погрешно применио материјално право, сматрајући да се преко меничног овлашћења могу утврђивати битни елементи менице у смислу чл. 1. Закона о меници. Преко меничног овлашћења се може утврђивати само да ли је тужилац као менични дужник попунио датум доспећа и менични износ у складу са датим овлашћењем, али не и ко је акцептант на меници. За постојање акцепта битан елемент је потпис акцептанта, којег у конкретном случају нема. Потпис на овлашћењу за попуњавање менице може бити довољан једино за утврђивање вероватноће да је исто лице написало текст „признајем без протеста...“ али вероватноћа није довољан степен доказаности, да би се на њој могла заснивати пресуда која ствара меничну обавезу за туженог. У сваком случају суд нема довољно знања да утврђује наведену чињеницу, посебно у другостепеном поступку без спроведеног одговарајућег доказног поступка.

3.2.2. Погрешна примена материјалног права

Другостепени суд је у делу у којем је преиначио првостепену пресуду погрешно применио правило из чл. 24. ст. 1. Закона о меници, према којем менична обавеза акцептанта настаје тек када он својим потписом прихвати или призна меничну обавезу на коју је трасант упутио трасата. Потпис је битан елемент обавезе акцептанта, што проистиче не само из изричите одредбе чл. 24. ст. 1. Закона о меници, већ и из референтног рада домаће правне теорије. Без потписа нема меничне обавезе, што је битно обележје меничног начела писмености (формалности) менице (о чему пишу Милан Бартош, Зоран Антонијевић и Владимир Јовановић, Менично и чековно право, Научна књига, Београд, 1953,19).

Тако се у референтном уџбенику Милана Бартоша, Зорана Антонијевића и Владимира Јовановића, Менично и чековно право, Научна књига, Београд, 1953, 79, наводи:

„Акцепт или менични пријем јесте менично-правна радња (изјава) којом неко лице, по правилу трасат назначењем на меници, **својим потписом** и стављањем одређене клаузуле, потврђује да прихвата меничну обавезу, тј. изјављује да ће наредбу за исплату коју је упутио трасант извршити“.

Исто и Драгутин Јанковић, Коментар Меничног закона и закона о чеку, Геца Кон, Београд, 1930, 33-34 и Тома Павловић, Основи меничног права и Коментар новог меничног закона, Урания, Нови Сад, 1930, 223-224. О томе да је потпис битан елемент акцепта, да акцепт није ваљан ако је дат усмено или прећутно, одн. конклюдентним радњама (*acceptatio tacita per receptionem et retentionem litterarum*), нити таква клаузула производи дејство акцепта види Milorad Stražnjicky, Tumač zakona o mjenici od 29. novembra 1930, Zagreb, 1929, 160-161.

Према наведеном, није основан правни став да акцепт постоји и када нема потписа акцептанта. Такође, правно схватање из образложења другостепене пресуде да приговор туженог да нема акцепта ако нема потписа акцептанта није основан, јер представља претерани формализам, супротан је чл. 24. ст. 1. Закона о меници и општеприхваћеним правним схватањима о томе када постоји акцепт.

У том делу је другостепени суд погрешно преиначио првостепену пресуду и обавезао туженог да плати тужиоцу износ од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом на износ од 10.376.328,80 динара почев од 17.02.2017. до исплате (менично потраживање по меници серијске ознаке AA1075613).

Другостепени суд није оценио жалбени навод туженог да је у првостепеној пресуди наведено да могу да се разликују два доспећа, једно по уговору о кредиту и друго по спорним меницама, иако је међу странкама неспорно да су спорне менице издате као бланко ради обезбеђења уговора о кредиту од 28.3.2007 (меница серијског броја AA1060741) и уговора о кредиту од 22.5.2007 (меница серијског броја AA1060741). Уместо тога, другостепени суд је изнео правно схватање да је корисник кредита дао менично пуномоћје тужиоцу да попуни меницу серијског броја AA1060741, те је тужилац као ремитент био овлашћен да одреди датум доспелости менице у складу са својим потребама, те је исправно као датум доспелости уписао датум 27.1.2009. године када је износ дуга обрачунат и када је попуњена меница. За овакво правно схватање не постоји упориште ни у Закону о меници, нити у Закону о облигационом праву (даље ЗОО). Закон о меници регулише тзв. менично пуномоћје у

општим одредбама и то чл. 102. ст. 2. Закона о меници регулише посебну врсту пуномоћја на основу којег се прима менична обавеза на меничном писмену уместо неписменог лица („Менична обвеза може се примити за неписмено лице само на основу пуномоћја које је оно издало и суд оверио. Овим се не мењају законске одредбе о потписивању под трговачком фирмом“). Очигледно је да се наведена одредба не односи на овлашћење за попуњавање и коришћење менице серијског броја АА1060741, те да се на ову врсту овлашћења примењују одредбе о заступању (чл. 84 - 85. ЗОО) и пуномоћју (чл. 89. ЗОО). Одредбе о заступању регулишу дејства заступања у односу заступаног и трећих лица (заступани постаје стиче права и обавезе), а одредбе о пуномоћју однос између заступника и заступаног. Тужилац као заступник и пуномоћник главног кредитног дужника (АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад) добио је овлашћење за попуњавање и коришћење менице да у име и за рачун заступаног ради обезбеђења уговора о кредиту од 28.3.2007. упише износ који се дугује на дан попуње менице са каматом, накнадом и другим трошковима, уписати као датум издавање менице датум из овлашћења, уписати клаузулу „без протеста“ а у свему осталом меницу попунити у складу са законом о меници и чеку и својим потребама. Неспорно је да је потраживање тужиоца по кредиту од 28.3.2007. доспевало 23.12.2007. а да је тужилац уписао на меницу датум доспећа 27.1.2009. па се поставља правно питање да ли је тужилац поступао у границама датог овлашћења или још прецизније, да ли је тужилац као кредитни поверилац по уговору о кредиту и ремитент по меници имао овлашћење да одреди менично доспеће мимо доспећа кредитног потраживања. Другостепени суд је ценио само она део овлашћења који говори о потребама тужиоца, а занемарио је део који обавезује тужиоца као заступника и пуномоћника да меницу попуни ради обезбеђења уговора о кредиту према закону о меници. Клаузула „ради обезбеђења уговора о кредиту“ значи да се бланко издата меница може попунити (пре подношења на наплату) у погледу битних меничних елемената из чл. 1. т. 2. (менични износ) и т. 4. (рок доспелости) Закона о меници само према условима из уговора о кредиту (на износ доспелог а неплаћеног кредитног потраживања по основу главнице, камате и трошкова).

Уколико би било супротно, да се бланко издата меница може попунити према потребама тужиоца, тада би то значило да постају бесмислене остале одредбе овлашћења да се меница предаје „ради обезбеђења уговора о кредиту“, одн. у том смислу тужилац као пуномоћник не би имао обавезу да поступа у име и за рачун (у интересу) даваоца овлашћења, већ у име заступаног али за свој рачун (интерес). У правном историји када је заступник поступао у име заступаног али у свом интересу означавало као институт *procurator in rem suam* (заступник у сопственој ствари) и напуштено је као правни антиквитет још у римском праву. Савремена права познају само обавезу заступника да поступа у интересу заступаног, а не у сопственом интересу. Када би тужилац имао правну моћ да меницу попуни кад год он о томе донесе одлуку, па чак и мимо рока доспелости по уговору о кредиту и то на износ који нема никакве везе за доспелим потраживањем из уговора о кредиту, такво поступање би довело до злоупотребе права (да тужилац као менични поверилац може по својој вољи попунити битне меничне елементе који се односе на доспелост и менични износ мимо доспелости и износа дуга по уговору о кредиту ради чијег обезбеђења је меница дата), коју је суд дужан да спречи у смислу чл. 13. ЗОО.

Због наведеног је суд погрешно применио материјално право када је закључио да тужилац има право да попуни бланко меницу тако да као датум доспећа означи датум (27.1.2009) који је после датума доспећа по уговору о кредиту (23.12.2007.), те да има право да утврди висину меничног потраживања не према висини кредитног потраживања када је оно доспевало, већ према висини потраживања када је тужилац попуњавао меницу и подносио је на наплату.

Одредбе о доспећу меничног потраживања су битни елементи менице (чл. 32. Закона о меници), те овлашћење за попуњавање менице не може бити неодређено – да тужилац меницу може поунити према својим потребама. У супротном то би значило да не постоји ниједно од доспећа из чл. 32. ст. 1. Закона о меници, што би водило примени правила о ништавости менице из чл. 32. ст. 2. Закона о меници. То би онемогућило и примену правила из чл. 2. ст. 2. Закона о меници („Трасирана меница у којој није означена доспелост сматра се као меница по виђењу. Ако није нарочито одређено, важи као место плаћања, а уједно и као место трасатовог пребивања, оно место које је назначено поред трасатовог имена“), па и правила из чл. 33. ст. 1. и 2. Закона о меници („Меница по виђењу платива је чим се поднесе. Она се мора поднети на исплату у року од једне године од дана издања). Такво менично потраживање против акцептанта не би могло никад да застари према чл. 78. ст. 1. Закона о меници („Сви менично-правни захтеви против акцептанта застаревају за три године, рачунајући од доспелости“), јер би тужилац као менични поверилац сам могао да одређује када почињу да теку рокови застарелости према акцептанту.

Све наведено говори да се одредба о праву тужиоца да према својим потребама попуни бланко издату меницу не може тумачити изоловано узимајући у обзир само један део објашњења наведеног меничног овлашћења. Мора се сагледати целина, а потом и правилно разумети битни институти меничног права. У том делу намеће се асоцијација са парабом из индијске приче о шесторици слепих људи и слону (John Godgrey Saxe, *The Blind Men and the Elephant*, *The Poems*, Boston, 1873, 259-261), према којој је сваки од шесторице слепих људи пипнуо слона за један део тела (један за сурлу, други за кљове, трећи за бок, четврти за реп, пети за уши и шести за ноге), мислећи да на основу једног додира свако од њих стиче слику како слон изгледа. Тако је другостепени суд посматрајући само један део овлашћења „стекао слику“ о целини овлашћења тужиоца и његовом правном положају као заступнику. Другостепени суд је уместо да примени правило да је тужилац дужан да поступа у име и за рачун корисника кредита (АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад) као даваоца овлашћења, закључио да тужилац може да ваљано поступа у име заступаног али само у свом интересу (према његовим потребама). Имајући у виду да се овлашћење даје ради попуњавања битних елемената у бланко издатој меници, такво овлашћење мора бити у духу меничних правила. Због наведеног, правни закључак другостепеног суда да тужилац може поунити датум доспећа и менични износ само према својим потребама и независно од датума доспећа и висине потраживања по уговору о кредиту ради чијег је бланко меница предата - апсурдан је и правно неодржив.

Тужени због наведеног остаје код правног става да је бланко издата меница могла да се у погледу датума доспећа попуни једино са датумом доспећа потраживања тужиоца из уговора о кредиту од 28.3.2007. тј. са датумом доспећа 23.12.2007. што даље значи да је меница могла да се попуни само на износ од 10.081.319,06 динара. Овај износ је нижи од попуњеног износа од 11.425.144,83 динара. Попуњавање менице мимо датума доспећа потраживања из уговора о кредиту и у износу већем од оног којег је тужилац имао на тај датум, представља злоупотребу права од стране тужиоца као меничног повериоца. Према чл. 13. ЗОО забрањена је злоупотреба права, а према опште прихваћеном правилу, поступање супротно основним начелима облигационог права има за последицу ништавости правног посла у смислу чл. 103. ст. 1. ЗОО. Због тога је меница ништава, а суд је погрешно применио материјално право. Није основан правни став другостепеног суда да попуњавање менице на већи износ није разлог ништавости, јер се вештачењем преко судског вештака економско-финансијске струке утврђује укупан износ главног дуга и камате по наведеном уговору о кредиту, те да је менични дужник дужан да исплати дуг према налазу вештака. Такав правни став нема у виду

одредбу чл. 1. ст. 1. т. 2. Закона о меници (безусловни упут да се плати одређена свота новца), као и чл. 86. ст. 3. Закона о извршењу и обезбеђењу, према којем приговор извршног дужника одлаже извршење решења о извршењу на основу веродостојне исправе до правноснажности, изузев ако је решење о извршењу донето на основу менице. Према ставу правне теорије начело фиксне меничне обавезе значи „да се на основу менице може потраживати само оно што се недвосмислено види из самог меничног писмена, тј. сама менична обавеза процењује се према ономе што је назначено у меници, а не на основу неких других доказа“ (Милан Бартош, Зоран Антонијевић и Владимир Јовановић, Менично и чековно право, Научна књига, Београд, 1953, 21, слично и Владимир Љ. Добрић, Меница и менична камата, Iusta, Београд, 2011, 4. „Према начелу фиксности, менични дужник је дужан да плати само оно што пише на лицу менице...“).

Остаје нејасно зашто домаћи судови у меничним споровима, посебно када се као менични повериоци јављају пословне банке, примењују правне ставове који немају никакво упориште у закону а ни у домаћој правној теорији. Таквих правних ставова нема ни у упоредној правној теорији и судској пракси, о чему сведочи и референтни савремени теоријски радови о меничном праву (A.G. Guest, Chalmers and Guest on Bills of Exchange, Cheques and Promissory Notes, Seventeenth edition, Sweet & Maxwell, Thomson Reuters, 2009, John Barnard Byles, Maurice Megrah, Frank Raymond Ryder, Antonio de Padua José María Bueno, Byles on Bills of Exchange: The Law of Bills of Exchange, Promissory Notes, Bank Notes, and Cheques, Sweet & Maxwell, 1983, Sergii Moshenskyi, History of the Weksel: Bill of Exchange and Promissory Note, Xlibris Corporation, 2008). Није потребно наглашавати да је менично право унификовано (Хашки Једнообразни законик о меници из 1930), да су та правила даље унификована кроз УНЦИТРАЛОВ модел закон (United Nations Convention on International Bills of Exchange and International Promissory Notes 1988), те да постоји јединствена правна теорија и судска пракса у погледу основних меничних института. Изузетак је судска пракса у Србији. Зашто и докле?

Тужени указује да је у овом парничном предмету другостепени суд већ одлучивао по жалби туженог на пресуду Вишег суда у Београду П. 88/2012 од 29.03.2018. те да је донео решење Гж. 9202/2018 од 30.11.2018. са кључним разлозима за укидање првостепене пресуда којом је усвојен тужбени захев у целости - да првостепени суд није правилно применио правило из чл. 24. ст. 1. Закона о меници, да првостепени суд није ценио садржину предметних меница у погледу битних меничних елемената, износа меничног дуга, уписане меничне своте и доспелости меничног дуга по меницама које су приложене уз предлог за извршење на основу веродостојне исправе, да није ценио садржину овлашћења за попуњавање и коришћење меница, да су менице издате као средство обезбеђења по уговорима о кредиту, те да се ради о бланко меницама, као и да је нејасан закључак из првостепене пресуде да је менична обавеза у конкретном случају самостална и независна од основног посла. Тада је другостепени суд навео да првостепени суд није ценио висину доспелог потраживања тужиоца из основног правног посла у односу на висину меничног дуга из спорних меница. Правни став из решења Апелациони суд у Београду Гж. 9202/2018 од 30.11.2018. се драстично разликује од правног става из побијане пресуде истог суда Гж. 2289/20 од 23.09.2020. Да није тако, Апелациони суд у Београду не би решењем Гж. 9202/2018 од 30.11.2018. укинуо првостепену пресуду П. 88/2012 од 29.03.2018, већ би је потврдио. У побијаној пресуди Апелационог суда у Београду Гж. 2289/20 од 23.09.2020. суд је практично изнео исте правне ставове као Виши суд у Београду у укинутој пресуди П. 88/2012 од 29.03.2018. Шта се осим судског већа променило, материјално право сигурно није? Једном је Апелациони суд у Београду погрешно, с тим што тужени сматра да се погрешна примена материјалног права и битна повреда правила

поступка односи на побијану пресуду Апелационог суда у Београду Гж. 2289/20 од 23.09.2020.

Зашто другостепени суд не обавезује ни чл. 24. ст. 1. Закона о меници, нити ставови правне теорије о томе да нема меничне обавезе акцептанта без његовог потписа (правило које је основно - *black letter* правило меничног права, уписано у сам његов темељ)? Став другостепеног суда да је неопходност потписа акцептанта претерани правни формализам личи на реплику из филма „Чаробњак из Оза“ снимљеном 1939. по модерној бајци коју је написао Лиман Френк Браун (Luman Frank Braun), да не треба обраћати пажњу на човека иза завесе који је стварао илузију да је управо он Чаробњак из Оза (чувена реплика „*Pay no attention to that Man behind the curtain*“), јер у суштини значи као да је другостепени суд рекао „Не обраћај пажњу на чл. 24. ст. 1. Закона о меници“ или још горе да нам закон није потребан када се штите интереси пословних банака.

Бројна су и друга питања на која другостепени суд није дао одговоре. Зашто је другостепени суд на описани начин применио правило о терету доказивања, које ствара већи терет за туженог него за тужиоца? Зашто је другостепени суд битне меничне елементе утврђивао из меничног овлашћења а не из меничног писмена? Зашто је другостепени суд тужиоцу дао право да по својим потребама одлучује када ће и на који износ попунити менице (зар га не обавезују правила о забрани злоупотребе права)? Зашто је другостепени суд одбио да се изјасни да не постоје два доспећа (по уговору о кредиту и менично доспеће) и два доспела износа потраживања (по уговору и по меницама) и да ли је то дозвољено? Да ли другостепени суд на тај начин „креира“ ново право, које се примењује када треба пословна банка да оствари своје потраживање?

Да ли суд и овом приликом примењује тзв. „Годзила правило“ у тумачењу правних норми које омогућава да се право увек примени у корист јачег а на штету слабијег („У правној теорији је крајем 80. година прошлог века објављен чланак америчког правног теоретичара Stewart Macaulay, *Bambi Meets Godzilla, Reflections on Contract Scholarship and Teaching Vs. State Unfair and Deceptive Trade Practices...* Houston Law Review, Vol. 26, 1989, 575-601, чији наслов почиње метафором да је Бамби срео Годзилу, по истоименом двоминутном цртаном филму у којем огромно стопало Годзиле стаје и гњечи Бамбија, да би објаснио уговорне одредбе и пословну праксу које нису фер и које не уживају судску заштиту (тзв. „Годзила правило“ при тумачењу правних норми). На основу другостепене пресуде, гледано у контексту наведене метафоре о Бамбију и Годзили, може се закључити да суд није имао дилему о примени „Годзила правила“, када је обавезао туженог (као акцептанта и меничног јемца за дуг АТП „Војводина“ а.д. Нови Сад) да плати тужиоцу око 100.000.000 динара (главница + досуђена затезна камата по обе менице).

Један угледни амерички правни теоретичар је почео чланак (један о највише цитираних) о насиљу и свету (Robert M. Cover, *Violence and the Word*, The Yale Law Journal, Vol. 95, 1986, 1601) следећим речима: „Правно тумачење примењује се на пољу бола и смрти. Ово је истина на неколико начина. Правна тумачења наговештавају и намећу насиље другима: судије примењују текст (правне норме, опаска В.Д.) онако како су га разумеле и као резултат неко губи слободу, имовину, децу, чак и живот. Тумачење права представља и оправдање за насиље које се већ догодило или које ће се ускоро догодити. Када тумачи заврше посао, често остављају жртве, чији су животи растргнути овом организованом друштвеном праксом

насиља. Не може се правилно схватити ни правно тумачење ни насиље ако се посматрају одвојено једно од другог“. Право које је само насиље је неправо. Због тога се са силом мора поступати опрезно, да би уопште постојало право. На уласку у судницу нема натписа да је право ломљив пртљаг (*law as fragile language*) или макар да је потребно са њим опрезно руковати (*handle with care*), али неправилна примена права може довести до тежих последица (неосноване или неправичне примене силе) него неправилно или неопрезно руковање пртљагом у којем су ломљиве ствари.

Судска пракса у коју се уклапа побијана другостепена пресуда прави фикцију као да се право примењује на мишевима (тако да насиље мање боли), а не на људима, заборављајући какав је утицај судија на јавни морал када се примењује право (сила) у споровима између странака несразмерне моћи и утицаја (посебно важан по том питању је чланак Живојина Перића, Утицај судије на јавни морал, Полицијски гласник, Београд, 1907). Та пракса је посебно присутна када су тужиоци пословне банке – тада увек предност имају интереси пословних банака у односу на заштиту права тужених, све на штету права на фер суђење. Процесна и материјална права тужених су сведена на права мишева. Да ли ће Врховни касациони суд прихватити ову праксу, остаје да се види након одлуке о ревизији.

Другостепени суд је неправилно и неосновано одбио жалбу потврђујући првостепену пресуду у делу усвајања тужбеног захтева, а потом је неправилно и неосновано преиначио првостепену пресуду у делу у којем је првостепени суд одбио део тужбеног захтева, те је стога и неправилно одлучио и о трошковима поступка.

Због свега наведеног, тужени предлаже да Врховни касациони суд усвоји ревизију као основану.

Београд, 16.11.2020.

Пуномоћник туженог

ВЛАДИМИР Т. ДОБРИН
АДВОКАТ
11000 БЕОГРАД, Бирчанинова 15
Телефон: (011) 2687-514
Моб: 064 1153-999

Напомена: Тужени у прилогу доставља:

- Пресуду Вишег суда у Београду 9 П. 88/2012 од 29.3.2018.
- Решење Апелационог суда у Београду Гж. 9202/2018 од 30.11.2018.
- Пресуду Вишег суда у Београду 17. П. 19832/2018 од 23.12.2019.
- Пресуду Апелационог суда у Београду Гж. 2289/2020 од 23.9.2020.

11 MAY 2018

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ

9 П 88/12

Дана 29.03.2018. године

БЕОГРАД

Ул. Тимочка бр. 15

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, судија Владимир Врховшек, као судија појединац, у парници тужиоца ХАЛКБАНК А.Д. са седиштем у Београду, ул. Милутина Миланковића бр. 9ж, чији су пуномоћници адвокати Заједничке адвокатске канцеларије Марић и Мујезиновић из Новог Београда, Бул. Михаила Пупина бр. 10Л, против туженог Илија Девић из Београда, ул. Виле Равијојле бр. 9, чији је пуномоћник адвокат Небојша Ђокић из Београда, ул. Немањина бр. 4/2, ради дуга, донео је након закључене главне расправе дана 29.03.2018. године

ПРЕСУДУ

1.УКИДА СЕ решење о извршењу на основу веродостојне исправе - менице бившег општинског суда у Инђији Ив 180/09 од 23.04.2009. године.

2.ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Илија Девић из Београда да тужиоцу ХАЛКБАНК А.Д. са седиштем у Београду плати:

-износ од 21.564.801,09 динара са законском затезном каматом од 17.02.2017. године до исплате и

-износ од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом од 17.02.2017. године до исплате, све у року од 15 дана.

3.Обавезује се тужени да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 931.400,00 динара, у року од 15 дана.

Образложење

Пред Вишим судом у Београду у току је парнични поступак по иницијалном акту - предлогу за извршење на основу менице као веродостојне исправе овде тужиоца (као правног следбеника ЧАЧАНСКА БАНКА АД), против овде туженог.

Коначно опредељеним захтевом постављеним у поступак дана 29.03.2018. године, тужилац тражи да суд обавезе туженог да тужиоцу на име дуга по уговору од 28.03.2007. године плати износ од 21.564.801,09 динара са законском затезном каматом од 17.02.2017. године (дан вештачења) до исплате, затим да суд обавезе туженог да тужиоцу на име дуга по уговору од 22.05.2007. године плати износ од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом од 17.02.2017. године (дан

вештачења) до исплате, као и да суд обавезе туженог да тужиоцу накнади трошкове поступка.

Тужилац своје потраживање заснива на чињеницама:

- да је овде тужилац правни следбеник "Чачанске банке" а.д. која је са АТП "Војводина" а.д. Нови Сад, као корисником кредита, закључила два уговора о кредиту на износе од по 10.000.000,00 динара и то 28.03.2007. и 22.05.2007. године;

- да је овде тужени акцептирао две менице без протеста ради обезбеђења уредног измирења обавеза по основу већ поменута два уговора о кредиту;

- да с обзиром на то да кредит по наведена два уговора није измирен, тужилац је поднео предлог за извршење на основу веродостојне исправе-меница без протеста, које су акцептиране од стране овде туженог, у својству трасата, а у истима се АТП "Војводина" а.д. појављује као трасант, а правни претходник овде тужиоца као ремитент.

Пуномоћник тужиоца је на рочишту на којем је главна расправа закључена предлозио да суд усвоји коначно опредељени захтев у целини, а трошкове је опредељено тражио по АТ и ТТ, а по трошковнику који је приложио.

Тужени је оспорио и основ и висину тужиоцевог предметног потраживања, уз истицање да предметне менице нису сачињене на Законом прописан начин, као и да је спорна висина новчаних износа назначених на предметним меницама.

Пуномоћник туженог је на рочишту на којем је главна расправа закључена предлозио да суд одбије коначно опредељени захтев у целини, а трошкове је опредељено тражио по АТ и ТТ, а по трошковнику који је приложио.

Из чињеница изнетих од стране парничних странака, произлази да међу парничним странкама није спорно да је правни претходник овде тужиоца "Чачанска банка" а.д. са АТП "Војводина" а.д. Нови Сад, као корисником кредита, закључила два уговора о кредиту на износе од по 10.000.000,00 динара и то 28.03.2007. и 22.05.2007. године и да је овде тужени акцептирао две менице без протеста ради обезбеђења уредног измирења обавеза по основу већ поменута два уговора о кредиту. Међу парничним странкама је спорно да ли су предметне менице сачињене на Законом прописан начин и да ли овде тужени овде тужиоцу дугује износ који овде тужилац од овде туженог потражује коначно опредељеним захтевом постављеним у поступак дана 29.03.2018. године или не. Ваља напоменути то да се у смислу одредбе члана 230. став 1. ЗПП, не доказују чињенице, које међу парничним странкама нису спорне.

Овај суд, дакле, ради разјашњења свих чињеница битних за одлучивање у овом спору, указује на то да овде тужилац своје потраживање заснива на трасираним меницама без протеста, а које су акцептиране од стране овде туженог, у својству трасата, и које су приложене уз предлог за извршење на основу веродостојне исправе, којом је инициран поступак у овој правној ствари. У наведеним меницама овде тужени се појављује као трасат, а правни претходник овде тужиоца као ремитент.

Одредбом члана 1. Закона о меници прописано је да трасирана меница садржи означавање да је меница, написано у самом слогу исправе, на језику на коме је она састављена, безусловни упут да се плати одређена свота новца, име онога који треба да плати (трасат), означавање доспелости, место где плаћање треба да се

изврши, име онога коме се или по чијој наредби мора платити (ремитент), означење дана и места издања менице и потпис онога који је меницу издао (трасант).

Одредбом члана 16. став 1. истог закона прописано је да лица против којих је постављен захтев да испуне своје обавезе из менице не могу према њеном имаоцу истичати приговоре који имају основа у њиховим личним односима са трасантом или с којим ранијим имаоцем менице, осим ако је садањи ималац менице, приликом њеног стицања, свесно поступио на штету дужника.

Одредбом члана 27. став 1. истог закона прописано је да се акцептом трасант обвезује да меницу плати о доспелости.

Дакле, када се има све наведено у виду меница је апстрактна хартија од вредности, те сагласно начелу строгиости из члана 16. Закона о меници лични однос између овде туженог, као трасата, и АТП ВОЈВОДИНА, као трасанта, (а који се заснива на јемству из уговора о кредиту) не може бити истицан као приговор од стране овде туженог као меничног дужника. У меничном спору расправљају се само услови за остварење права из менице прописани одредбама Закона о меници. Меница која испуњава услове из члана 1. Закона о меници, снабдевена одредбом „без протеста“, а која је акцептирана од стране овде туженог, као трасата, обвезује овде туженог да је плати, у смислу одредбе члана 27. став 1. Закона о меници.

Даље, могућност овде тужиоца да оствари регресно право према АТП ВОЈВОДИНА, као трасанту, препуштена је вољи овде тужиоца (као имаоца менице) одредбом члана 42. Закона о меници, јер тужилац (као ималац менице) свој регресни захтев може, али не мора истичати према трасанту (и другим лицима из члана 42. Закона), а свакако није дужан обратити се овим лицима пре него што се обрати овде туженом, као трасату, а што је тужилац у конкретном случају и учинио, подношењем предлога за извршење на основу веродостојне исправе. У прилог свена наведеног, ваља подсетити и на то да из решења Апелационог суда у Београду Гж 1142/16 од 22.06.2016. године, које донето током овог поступка, несумњиво произлази да у овом конкретном спору овде тужилац своје потраживање заснива на трасираним меницама без протеста које су акцептиране од стране овде туженог који је акцептирањем меница без протеста постао главни менични дужник, те да је с тога менична обавеза самостална обавеза туженог као меничног дужника, и као таква у потпуности независна од основног посла уговора који су закључени изимеђу правног претходника овде тужиоца и АТП ВОЈВОДИНА.

Дакле, када се има све наведено у виду, предметне менице су сачињене на **Законом прописан начин** (јер предметне менице, а како је то већ и констатовано испуњавају услове из члана 1. Закона о меници и снабдевене су одредбом „без протеста“) и **овде тужени је главни дужник, те је остало да се утврди да ли овде тужени, као главни дужник овде тужиоцу дугује утужени износ, а који овде тужилац од овде туженог потражује коначно опредељеним захтевом постављеним у поступак дана 29.03.2018. године.**

Суд је ради утврђивања чињенице да ли овде тужени овде тужиоцу дугује утужени износ на предлог овде тужиоца, а у смислу члана 259. ЗПП, дана 20.12.2016. године, донео решење 9 П 88/12, којим је одредио извођење доказа

вештачењем од стране вештака економско финансијске струке и исто вештачење поверио вештаку наведене струке Владиславу Зекићу из Новог Сада.

Из основног налаза и мишљења од 29.03.2017., *затим* исправке основног налаза и мишљења од 11.08.2017., допуне од 19.09.2017., *затим* изјашњења од 25.12.2017., *затим* допуне изјашњења од 24.01.2018., као и исказа вештака економско финансијске струке Проф. др Владислава Зекића из Новог Сада датог на рочишту за главну расправу, а на којем је иста и закључена, **произлази:**

*да укупан дуг овде туженог према овде тужиоцу по уговору од 28.03.2007. године и то на дан вештачења износи 21.341.361,00 динара (од чега главница износи 10.119.165,25 динара, а камата износи 11.222.193,75 динара) и

*да укупан дуг овде туженог према овде тужиоцу по уговору од 22.05.2007. године и то на дан вештачења износи 24.856.020,82 динара (од чега главница износи 10.376.328,80 динара, а камата износи 14.479.692,02 динара).

Наиме, суд је по савесној и брижљивој оцени напред поменутих писаних и усмених доказа, а у смислу члана 8. ЗПП, у потпуности прихватио мишљење сталног судског вештака, а из разлога што је стални судски вештак у овом конкретном случају у потпуности поступао професионално, непристрасно и по задатку задатом од стране суда, заснивајући свој налаз и мишљење на свој расположивој писаној документацији, која је садржана у списима предмета, а и на документацији, која је вештаку пружена у поступку вештачења од стране парничних странака. Ваља подсетити и на то да је вештак одговорио на примедбе парничних странака, као и да је овде тужилац свој коначно опредељени захтев постављен у поступак дана 29.03.2018. године, управо определио сагласно налазу и мишљењу вештака.

Дакле, једина спорна чињеница, која је битна за одлуку о постављеном тужбеном захтеву, јесте да ли је овде тужени овде тужиоцу платио утужено потраживање у целости или не.

Терет доказивања чињенице да је овде тужени овде тужиоцу платио утужено потраживање односно да је потраживање овде тужиоца према овде туженом престало на други Законом прописан начин је на овде туженом, а из разлога што је терет доказивања ове позитивне чињенице на туженом. С друге стране, овде тужилац не може доказивати негативну чињеницу - да дуг није плаћен. Јер "свака странка сноси терет доказивања чињенице која њој по материјалном праву иде у прилог" (*Познић, Грађанско процесно право, Београд, 1987. година, стр. 256*), а у конкретном случају чињеница да је овде тужени овде тужиоцу платио утужено потраживање или да је оно престало на други Законом прописан начин иде у прилог туженом, па је на овде туженом терет доказивања те чињенице.

Према томе, овде тужени је тај који је, у смислу члана 228. ЗПП, а којим је између осталог прописано "да је свака странка дужна је да изнесе чињенице и *предложи доказе којима оспорава наводе и доказе противника*", требало да достави релевантне доказе о чињеници да је своју обавезу измирио у целости, оспоравајући на тај начин навод противника (овде тужиоца) да овде тужени овде тужиоцу није платио утужено потраживање.

У члану 231. став 3. ЗПП прописано је да странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или

остваривање права или услед које је **право престало** да постоји, ако законом није другачије одређено. У конкретном случају, овде тужени је оспорио постојање тужиоцевог права на наплату утуженог износа, па овде тужени сноси терет доказивања чињенице да је овде тужиоцу платио утужено потраживање у целини, услед којег плаћања би престало да постоји тужиочево право.

О наведеној спорној чињеници суд је закључио применом правила о терету доказивања из члана 231. став 1. ЗПП, па је нашао да овде тужени овде тужиоцу предметно потраживање, **није платио**, јер о томе овде тужени није доставио ваљан доказ до закључења главне расправе у овом спору.

Како, дакле, овде тужени није доказао да је овде тужиоцу платио утужено потраживање, то је суд закључио да овде тужилац има право на предметно потраживање у утуженој висини и трошковима поступка.

Зато је суд на темељу тако утврђених чињеница усвојио тужбени захтев **одлучивши као у изреци у ставу другом**, применом цитираних законских одредаба, *затим* одредаба чл. 7. ст. 1. и 2, 8. и 229. став 1. ЗПП и овлашћења из члана 229. став 2. ЗПП, *као и* одредаба чл. 17. став 1, 18. став 1, 262. став 1. и 277. став 1. ЗОО.

Суд је **одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде** применом одредбе члана 460. став 4. ЗПП.

Суд је ценио и остале наводе странака и предложене доказе, али је нашао да не могу бити од утицаја на другачију одлуку.

Суд је на опредељени захтев досудио тужиоцу трошкове парничног поступка и то: износ од 65.000,00 динара - на име трошкова извршног поступка, за састав 3 образложена поднеска - износ од по 45.000,00 динара, за састав одговора на жалбу - 90.000,00 динара, за приступ на 7 одржаних рочишта - износ од по 46.500,00 динара, за приступ на 5 неодржаних рочишта - износ од по 24.000,00 динара, на име таксе на пресуду - износ од 97.500,00 динара, по АТ и ТТ, као и износ од 98.400,00 динара на име трошкова вештачења, **одлучивши као у изреци у ставу трећем** на основу чл. 150. и 153. ЗПП.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ

Против ове пресуде дозвољена је жалба Апелационом суду у Београду, у року од 15 дана, а преко овога суда.

Судија **Владимир Врховић** потврђује:
Управитељ одсека
судске писарнице,

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД
У БЕОГРАДУ
Гж 9202/18
30.11.2018. године
Београд

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ

17. 12. 2018

ПРИМЉЕНО

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Драгане Миросављевић и Веселинке Милошевић, чланова већа, у парници тужиоца "HALKBANK" а.д. са седиштем у Београду, улица Милутина Миланковића број 9ж, коју заступају чланови Заједничке адвокатске канцеларије Марић и Мујезиновић из Новог Београда, Булевар Михајла Пупина број 10л, против туженог Илије Девића из Београда, улица Виле Равијојле број 9, кога заступа пуномоћник Небојша Ђокић, адвокат из Београда, улица Немањина број 4/2, ради дуга, одлучујући о жалбама туженог изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 88/12 од 29.03.2018. године, допунског решења истог суда П 88/12 од 19.07.2018. године и решења истог суда П 88/12 од 30.08.2018. године, у седници одржаној 30.11.2018. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 88/12 од 29.03.2018. године у ставу другом и трећем изреке и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење у том делу.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** решење Вишег суда у Београду П 88/12 од 30.08.2018. године.

УКИДА СЕ допунско решење Вишег суда у Београду П 88/12 од 19.07.2018. године исправљено решењем истог суда П 88/12 од 30.08.2018. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 88/12 од 29.03.2018. године ставом првим изреке укинута је решење о извршењу на основу веродостојне исправе – менице бившег Општинског суда у Инђији Ив 180/09 од 23.04.2009. године. Другим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцу плати износ од 21.564.801,09 динара са

законском затезном каматом од 17.02.2017. године до исплате и износ од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом од 17.02.2017. године до исплате. Трећим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 931.400,00 динара.

Благовременом жалбом тужени је побијао други и трећи став изреке наведене пресуде из свих законских разлога.

Одговором на жалбу предложено је да се жалба туженог одбије као неоснована.

Допунским решењем Вишег суда у Београду П 88/12 од 19.07.2018. године ставом првим изреке одређена је привремена мера и туженом је ради обезбеђења потраживања тужиоца у висини од 46.197.381,32 динара забрањено отуђење и оптерећење непокретности уписаних у листу непокретности број 832 КО Нови Београд, појединачно означених у првом ставу изреке наведеног решења до правоснажног окончања поступка у овој парници уз упис забране у јавне регистре. Другим ставом изреке одлучено је да ће извршење ове привремене мере спровести јавни извршитељ Љиљана Живковић из Београда, улица Господара Вучића број 189.

Благовременом жалбом тужени је побијао наведено решење из свих законских разлога.

Решењем Вишег суда у Београду П 88/12 од 30.08.2018. године исправљено је наведено допунско решење, тако што се у изреци уместо "КО Нови Београд" има означити "КО Нови Сланкамен". У преосталом делу наведено допунско решење је остало непромењено.

Благовременом жалбом тужени је побијао наведено решење о исправљању допунског решења из свих законских разлога.

Одговором на жалбу предложено је да се жалба туженог на решење одбије као неоснована.

Испитујући првостепену пресуду у побијаном делу и побијана решења у смислу члана 372 у вези члана 388 ЗПП („Службени гласник РС“ број 125/04 и 111/09) који се примењује на основу члана 506 став 1 ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је нашао да су жалбе туженог против пресуде и допунског решења основане, док је жалба туженог против решења о исправљању допунског решења неоснована.

Оценом изведених доказа првостепени суд је утврдио да је правни претходник тужиоца "Чачанска банка" а.д. са АТП "Војводина" а.д. Нови Сад, као корисником кредита закључила два уговора о кредиту на износе од по 10.000.000,00 динара и то 28.03.2007. године и 22.05.2007. године. Тужилац своје потраживање у овој парници заснива на трасираним меницама без протеста која су акцептиране од стране туженог у својству трасата и које су приложене уз предлог за извршење на основу веродостојне исправе којом је инициран поступак у овој правној ствари. У наведеним меницама тужени се појављује као трасат, а правни претходник тужиоца као ремитент. Оценом

налаза и мишљења вештака економско финансијске струке утврђено је да укупан дуг туженог према тужиоцу по уговору о кредиту од 28.03.2007. године на дан вештачења износи 21.341.361,00 динар (од чега је главница 10.119.165,25 динара, а камата 11.222.193,75 динара) и да укупан дуг туженог према тужиоцу по уговору од 22.05.2007. године на дан вештачења износи 24.856.020,82 динара (од чега је главница 10.376.328,80 динара, док је камата 14.479.692,02 динара).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да су предметне менице сачињене на законом прописан начин, јер испуњавају услове из члана 1 Закона о меници, да су снабдеване одредбом "без протеста", акцептиране од стране туженог као трасата и обавезују туженог да их плати у смислу члана 27 став 1 Закона о меници, јер је меница апстрактна хартија од вредности, те се сагласно начелу строгости из члана 16 Закона о меници, лични однос између туженог као трасата и АТП "Војводина" као трасанта, а који се заснива на јемству из уговора о кредиту, не може истицати као приговор од стране туженог као меничног дужника. У меничном спору расправљају се само услови за остварење права из менице, прописани одредбама Закона о меници, а у конкретном случају тужилац као ималац менице своје потраживање заснива на трасираним меницама "без протеста" које су акцептиране од стране туженог, који је акцептирањем меница без протеста постао главни менични дужник, па је његова менична обавеза самостална и као таква у потпуности независна од основног посла, односно уговора који су закључени између правног претходника тужиоца и АТП "Војводина". Применом правила о терету доказивања првостепени суд је закључио да тужени до закључења главне расправе није доказао да је платио предметно потраживање.

По налажењу Апелационог суда, изнето становиште првостепеног суда за сада се не може прихватити као правилно, јер је засновано на погрешној примени материјалног права, због чега чињенично стање није правилно и потпуно утврђено, па добијана пресуда не садржи јасне и потпуне разлоге о битним чињеницама да би се њена законитост и правилност могле испитати чиме је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361 став 2 тачка 12 ЗПП на коју се основано садржином жалбе туженог указује.

Одредбом члана 1 Закона о меници прописано је да трасирана меница садржи: означавање да је меница, написано у самом слогу исправе, на језику на коме је она састављена; безусловни упут да се плати одређена свота новца; име онога који треба да плати (трасат); означавање доспелости; место где плаћање треба да се изврши; име онога коме се или по чијој наредби мора платити (ремитент); означавање дана и места издања менице; потпис онога који је меницу издао (трасант). Чланом 5 наведеног закона прописано је да у трасираној меници, плативој по виђењу или на одређено време по виђењу, трасант може одредити да свота у њој означена носи камату. У свакој другој трасираној меници ова одредба о камати сматра се као да није написана. Каматна стопа мора да се назначи у меници; ако се то не учини, одредба о камати сматра се као да није написана. Камата тече од дана издања менице ако није другачије означено. Чланом 24 став 1 наведеног закона прописано је да се акцепт пише на самој меници. Изражава се речју "признајем", "примљена", "прихваћена", или којом другом речју која то исто значи; акцепт потписује трасат. Као акцепт вреди и сам трасатов потпис када је стављен на лице менице.

Одредбом члана 16 Закона о меници прописано је да лица против којих је постављен захтев да испуне своје обавезе из менице не могу према њеном имаоцу истицати приговоре који имају основа у њиховим личним односима са трасантом или са којим ранијим имаоцем менице, осим ако је садашњи ималац менице, приликом њеног стицања, свесно поступао на штету дужника, док је ставом другим наведеног члана прописано да ако је меница која је у време издавања била непотпуна накнадно испуњена противно постојећем споразуму, повреда овог споразума не може се приговорити имаоцу менице, осим ако ју је стекао зломислено, или ако је при стицању менице поступио са великом немарношћу.

Одредбом члана 256 Закона о облигационим односима, прописано је да против захтева имаоца хартије од вредности, издавалац може истаћи само приговоре који се тичу издавања саме хартије, као што је фалсификат; затим приговоре који произлазе из садржаја хартије, као што су рокови или услови; најзад, приговоре које има према самом имаоцу хартије, као што су компензација, недостатак законом прописаног поступка за стицање хартије од вредности и одсуство овлашћења. Издавалац може против захтева имаоца коме је он уступио хартију од вредности истаћи недостатке правног посла на основу кога је пренос извршен, али те недостатке не може истаћи против захтева неког потоњег имаоца. Међутим, ако је ималац хартије од вредности, примајући хартију од свог претходника, знао или морао знати да му овај предаје хартију од вредности да би избегао приговор који издавалац има према њему, издавалац може истаћи тај приговор и према имаоцу хартије. Посебним законом могу се одредити и друге врсте приговора код појединих врста хартије од вредности.

Пелазећи од наведеног, менични приговори могу бити објективни (апсолутни) и субјективни (лични). Објективни приговори немају свој основ у личном односу дужника и повериоца, већ произилазе из самог меничног писмена и они се могу истицати према сваком имаоцу менице. Са друге стране субјективни, односно лични приговори имају свој основ у личном односу дужника који их истиче и повериоца. Они се по правилу могу истицати само према оним повериоцима са којима постоји однос на коме се приговори заснивају, као на пример приговор да је ималац менице, меницу попунио супротно договореном када се ради о бланко меници.

У конкретном случају првостепени суд је закључио, да тужилац своје потраживање у овој парници заснива на трасираним меницама без протеста које су акцептиране од стране туженог у својству трасата и у којима се правни претходник тужиоца појављује као ремитент. Међутим, осим наведеног, првостепени суд није навео, нити је оценио садржину предметних меница, у погледу битних меничних елемената, износа меничног дуга, као уписане меничне своте, као и доспелости меничног дуга по меницама које су приложене уз предлог за извршење на основу веродостојне исправе којим је инициран поступак у овој правној ствари. Осим тога првостепени суд није навео, нити је оценио садржину овлашћења за попуњавање и коришћење менице од 28.03.2007. године и 22.05.2007. године, који су приложени као доказ, из којих би се могло закључити да су менице издате као средство обезбеђења потраживања по уговору о кредиту; те да се ради о бланко меницама, у ком случају се у смислу члана 16 став 2 Закона о меници има сматрати да је поверилац овлашћен да меницу попуни сагласно овлашћењу и споразуму који произилази из основног посла.

Дакле, из самих овлашћења произилази да основ за накнадни упис меничних елемената представљају наведени уговори о кредиту, па је нејасан закључак првостепеног суда да је менична обавеза у конкретном случају самостална и као таква у потпуности независна од основног посла, односно уговора који су закључени између правног претходника тужиоца и АТП "Војводина". С тим у вези, у току поступка обављено је вештачење од стране вештака финансијске струке и утврђено је колико износи укупан дуг туженог према тужиоцу по уговору о кредиту од 28.03.2007. године на дан вештачења (од чега је главница 10.119.165,25 динара, а камата 11.222.193,75 динара), као и укупан дуг туженог према тужиоцу по уговору од 22.05.2007. године на дан вештачења (од чега је главница 10.376.328,80 динара, док је камата 14.479.692,02 динара). Међутим, првостепени суд није оценио у целини налаз и мишљење вештака економско - финансијске струке, нарочито у погледу износа доспелог дуга из основног правог посла у односу на висину новчаног потраживања означених у меницама, због чега су изостали разлози првостепеног суда који су га определили да прихвати налаз и мишљење вештака у наведеном делу, као и разлоге због којих је сматрао да је вештак одговорио на примедбе туженог. Како се у конкретном случају ради о меничном спору, првостепени суд је пропустио да утврди претходно наведене битне чињенице, те да се изјасни о приговорима које је истакао тужени, а тичу се самог меничног писмена и који се могу истицати према сваком имаоцу менице, као и у вези износа меничног дуга, као уписане меничне своте и доспелости меничног дуга, како би био у могућности да правилно закључи да ли су менице попуњене сагласно овлашћењима за попуњавање и коришћење менице од 28.03.2007. године и 22.05.2007. године.

Имајући у виду наведено, овај суд је применом члана 377 став 2 и 376 ЗПП укинуо првостепену пресуду у побијаном делу и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење. Одлука о трошковима поступка је укинута, јер зависи од коначног исхода ове парнице.

Првостепени суд ће у поновном поступку оценити у целини садржину свих изведених доказа, појединачно и у међусобној вези, те на основу резултата целокупног поступка утврдити битне чињенице на које је претходно указано, како би био у могућности да правилно оцени истакнуте приговоре од стране туженог као меничног дужника. Након што расправи сва спорна питања и правилно утврди чињенично стање на основу правилне примене материјалног права, првостепени суд ће бити у могућности да донесе правилну и закониту одлуку за коју је дужан да наведе јасне и потпуне разлоге о битним чињеницама, да би се њена законитост и правилност могле испитати.

Оцењујући жалбене наводе туженог, којима се оспорава решење о исправљању допунског решења којим је одлучено о привременој мери, Апелациони суд налази да су исти неосновани, јер је првостепени суд сходно одредби члана 349 ЗПП био овлашћен да изврши исправљање очигледних погрешака у писању наведеног решења, а који се односе на правилно означавање катастарске општине у којој се предметне непокретности налазе, при чему је био овлашћен да такво решење о исправљању донесе без претходног саслушања и изјашњења странака.

Како првостепени суд приликом одлучивања о исправљању очигледних погрешака у писању допунског решења, није учинио битне повреде одредаба

парничног поступка из члана 361, став 2. Закона о парничном поступку, на које овај суд, као другостепени, бази по службеној дужности, то је применом члана 387 тачка 2 ЗПП побијано решење о исправљању допунског решења потврђено, а жалба туженог одбијена као неоснована.

Међутим, по налажењу Апелационог суда основано се жалбом туженог побија допунско решење којим је одлучено о предлогу за одређивање привремене мере, исправљено претходно наведеним решењем, јер исто не садржи јасне и потпуне разлоге у погледу испуњености услова за одређивање такве привремене мере, будући да се првостепени суд позвао на изнете разлоге у побијаној пресуди, као и закључак да тако одређеном привременом мером тужени може трпети само незнатну штету.

Због тога је применом члана 387 тачка 3 ЗПП побијано допунско решење укинуто и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак.

Првостепени суд ће у поновном поступку одлучити о предлогу за одређивање привремене мере, имајући у виду опште услове за одређивање привремене мере као мере обезбеђења, као и услове прописане за одређивање привремене мере ради обезбеђења новчаног потраживања, дајући јасне и потпуне разлоге за своју одлуку да би се њена законитост и правилност могле испитати.

Председник већа-судија
Драгана Маринковић, с.р.

За тачност-отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић

Република Србија
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
 17. П бр. 19832/18
 Дана, 23.12.2019. године
 ул. Савска број 17а
 Београд

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, судија Ида Никитовић, судија појединац, у парници тужиоца „**HALKBANK**“ А.Д, Београд, ул. Милутина Миланковића бр. 9ж, чији је пуномоћник Ксенија Сорајић Баковић, адвокат из Београда, Булевар Михаила Пупина бр.10Л, против туженог **ИЛИЈЕ ДЕВИЋА** из Београда, ул. Виле Равијојле бр. 9, чији је пуномоћник Владимир Добрић, адвокат из Београда, ул. Бирчанинова бр. 15, ради дуга, вредност предмета спора 46.420.821,91 динара, након одржане усмене и јавне главне расправе, закључене дана 23.12.2019. године у присуству пуномоћника тужиоца и пуномоћника туженог, донео је

ПРЕСУДУ

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени **ИЛИЈА ДЕВИЋ** из Београда да тужиоцу „**HALKBANK**“ А.Д, Београд на име дуга исплати *износ од 21.341.361,00 динара* са законском затезном каматом на износ од 10.119.165,25 динара почев од 18.02.2017. године, па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема писаног отправке пресуде, под претњом извршења.

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да се обавезе тужени да му на име дуга исплати:

- преко досуђеног износа од 21.341.361,00 динара, до траженог износа од 21.564.801,09 динара, за износ од још 223.440,09 динара са законском затезном каматом почев од 17.02.2017. године, па до исплате,
- законску затезну камату на износ од 11.222.193,75 динара почев од 18.02.2017. године, па до коначне исплате,

- износ од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом почев од 17.02.2017. године, па до исплате, **КАО НЕОСНОВАН.**

ОДБИЈА СЕ предлог тужиоца за одређивање привремене мере, којом би се туженом забранило отуђење и оптерећење непокретности уписаних у ЛН бр. 832 КО Нови Сланкамен и то: кат. парц. бр. 3250/2 њива Грабовци, површине 19.818 м², кат. парц. бр. 3251/2 ливада Грабовци, површине 3.273 м², кат. парц. бр. 3252/2 њива Грабовци, површине 8.632 м², кат. парц. бр. 3396/1 ливада Грабовци, површине 1.129 м², кат. парц. бр. 3395/1 њива Грабовци, површине 13.208 м², кат. парц. бр. 3395/6 њива Грабовци, површине 1.283 м², кат. парц. бр. 3123/2 њива Боронлук, површине 20.150 м², кат. парц. бр. 3123/21 њива Боронлук, површине 959 м², кат. парц. бр. 3123/3 њива Боронлук, површине 26.415 м², кат. парц. бр. 3123/24 њива Боронлук, површине 305 м², кат. парц. бр. 3112/21 њива Веч, површине 17.264 м², кат. парц. бр. 3414 њива Грабовци, површине 11.858 м², **КАО НЕОСНОВАН.**

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати *износ од 835.400,00 динара динара* у року од 15 дана од пријема писменог отправка пресуде, под претњом извршења.

Образложење

Тужилац је првобитно као извршни поверилац поднео Општинском суду у Инђији предлог за извршење на основу веродостојне исправе менице којим је тражио да суд обавезе туженог, као извршног дужника, да му на име дуга исплати износ од 22.842.688,56 динара са законском затезном каматом почев од 27.01.2009. године, па до исплате, као и трошкове извршног поступка. У предлогу је навео да је овде тужени акцептирао две менице без протеста ради обезбеђења уредног измирења обавеза по основу два уговора о кредиту бр. 20071672 од 28.03.2007. године и бр. 20073126 од 25.05.2007. године који су закључени између „Чачанске банке“ а.д. и Аутотранспортног предузећа “Војводина“ а.д. Нови Сад, а по основу која два уговора дуг на дан 27.01.2009. године износи 22.842.688,56.

Општински суд у Инђији је дана 23.04.2009. године донео решење о извршењу Ив 180/09 којим је одредио предложено извршење уз одређивање трошкова извршног поступка у износу од 65.000,00 динара.

Извршни дужник, овде тужени, благовремено је преко пуномоћника изјавио приговор на решење о извршењу оспоравајући новчани износ уписан на меници и доспелост потраживања, те наводећи да уз предлог за извршење није достављен обрачун камате.

Одлучујући о приговору Основни суд у Сремској Митровици, судска јединица у Инђији је решењем Ив.бр.7072/10 од 01.11.20180. године, ставио ван снаге решење о

извршењу Ив 180/09 од 23.04.2009. године и укинуо све спроведене радње, те списе предмета доставио парничном одељењу Првог основног суда у Београду на даљи поступак, као поводом приговора против платног налога, а који се решењем П бр. 9741/11 од 12.12.2011. године огласио стварно ненадлежним за поступање у овој правној ствари, те након правноснажности решења спис достављен Вишем суду у Београду као стварно и месно надлежном суду.

У даљем току поступка, расправљајући о главној ствари пуномоћник тужиоца је остао код навода из предлога за извршење додајући да се над предузећем АТП „Војводина” води стечајни поступак пред Привредним судом у Новом Саду у предмету Ст. 9/2010, те да је тужилац пријавио потраживање у том поступку, па је део намирен, док је преостали део предмет овог поступка, а тужени је акцептирањем менице постао главни менични дужник. Реч је о трасираним меницама које је тужилац попунио дана 27.01.2009. године, а дана 28.01.2009. године је поднео предлог за извршење. Бланко меница садржи само минимум елемената, а ималац менице се овлашћује да касније попуни остале битне елементе, сагласно споразуму са издаваоцем и акцептантом. Тужбеним захтевом прецизираним на рочишту од 29.03.2018. године, тужилац је тражио да суд обавезе туженог да му на име дуга по Уговору од 28.03.2007. године исплати износ од 21.564.801,09 динара са законском затезном каматом од 17.02.2017. године до исплате, а по Уговору од 22.05.2007. године износ од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом од 17.02.2017. године до исплате. У поднеску од 31.10.2017. године предложио је да суд одреди привремену меру забране отуђења и оптерећења непокретности уписаних у ЛН 832 Нови Сланкамен, ближе одређених у ставу III изреке пресуде, наводећи да би евентуалним отуђењем непокретности тужилац био практично онемогућен у наплати потраживања јер је вероватно да је тужени јемчио и за друге обавезе Аутотранспортног предузећа „Војводина“.

Тужени је остао код наводи истакнутих у приговору уз навођење да на меници број АА1075613 нема потписа туженог - акцептанта испод матичног броја што је битан менични елемент, док на меници број АА1060741 стоји нечитак потпис испод броја личне карте који није потпис овде туженог, те да у списима постоје подаци да је Уговор о кредиту од 28.03.2007. године доспео 22.02.2008. године, док је на меници као датум доспелости наведен датум 27.01.2009. године, а да је Уговор о кредиту од 22.05.2007. године доспео 22.02.2008. године, док је на меници као датум доспелости наведен датум 27.01.2009. године. Обе менице издате су као бланко менице и тужилац их је као поверилац по уговорима о кредиту прихватио као средство обезбеђења плаћања. Имајући у виду да у тренутку када су менице предате тужиоцу није био уписан датум доспећа, оне се по чл. 33 Закона о меници сматрају меницама плативим по виђењу, а које је требало поднети на наплату у року од једне године од дана издавања, из чега даље произилази да је попуњавање менице извршено супротно Закону о меници чиме су злоупотребљене бланко издате менице. Осим тога попуњени износ на меници већи је од износа потраживања које је нашао вештак и то износа потраживања утврђеног у моменту доспећа уговора, те је на овај начин попуњавање менице опет извршено злоупотребом што указује на њихову ништавост. Предложио је да суд одбије тужбени захтев. Трошкове поступка је тражио и определио.

Суд је дана 29.03.2018. године донео пресуду П. бр. 88/12 којом је ставом I изреке

укинуо решење о извршењу на основу веродостојне исправе – менице бившег Општинског суда у Инђији Ив 180/09 од 23.04.2009. године, ставом II изреке обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 21.564.801,09 динара са законском затезном каматом од 17.02.2017. године до исплате и износ од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом почев од 17.02.2017. године до исплате, те ставом III изреке обавезо туженог да тужиоцу надокнади трошкове поступка.

Наведена пресуда укинута је решењем Апелационог суда у Београду Гж 9202/18 од 30.11.2018. године у ставу II и III изреке, као и допунско решење П.бр. 88/12 од 19.07.2018. године исправљено решењем П.бр. 88/12 од 30.03.2018. године, којим је усвојен предлог тужиоца за одређивање привремене мере, те је предмет враћен овом суду на поновно одлучивање.

У поновном поступку суд је у доказном поступку прочитао Уговор о кредиту бр.20071672 од 28.03.2007. године и Уговор о кредиту бр. 20073126 од 22.05.2007. године, меницу АА 1060741 и АА 1075613, овлашћења за попуњавање и коришћење менице од 22.05.2007. године и 28.03.2007. године, пријаву потраживања од 29.01.2009. године, преглед обрачуна камате и аналитичке картице за предметне кредитне партије, решење Привредног суда у Новом Саду Ст.бр.9/2010 од 31.08.2011. године, листу признатих и оспорених потраживања од 26.05.2011. године, измене и допуне плана реорганизације АТП „Војводина” ад Нови Сад у стечају из јуна 2011. године са прилозима, записник са рочишта за разматрање и усвајање Плана реорганизације од 31.08.2011. године, налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке Владимира Зекића, исправку налаза од 11.08.2017. године, допуну налаза од 18.09.2017. године, изјашњења вештака од 25.12.2017. године и 24.01.2018. године, те усмено саслушао вештака, па је на основу савесне и брижљиве оцене како сваког доказа засебно тако и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупне расправе сходно одредби чл. 8 ЗПП-а, утврдио следеће чињенично стање:

- да је правни претходник тужиоца „Чачанска банка“ а.д. са АТП „Војводина“ ад. Нови Сад, као корисником кредита, закључила два уговора о кредиту на износе од по 10.000.000,00 динара и то дана 28.03.2007. године Уговор бр. 20071672 и дана 22.05.2007. године Уговор бр. 20073126,
- да су као средство обезбеђења уредног измирења обавеза по основу ових уговора издате две бланко менице и то дана 28.03.2007. године меницу АА 1060741 за Уговор од 28.03.2007. године и дана 22.05.2007. године меницу АА 1075613 за Уговор од 22.05.2007. године,
- да је у овим меницама као трасант наведен АТП „Војводина“, ремитент „Чачанска банка“ ад, правни претходник тужиоца, а трасат овде тужени,
- да је тужени акцептирао бланко меницу АА 1060741 без протеста ради обезбеђења уредног измирења обавеза по основу Уговора о кредиту од 28.03.2007. године,
- да бланко меница АА 1075613 издата за обезбеђење Уговора од 22.05.2007. године није потписана од стране туженог као акцептанта,
- да је тужени 28.03.2007. године и 22.05.2007. године издао тужиоцу овлашћења да бланко менице попуни тако што ће у меницу уписати износ који дужник дугује на дан попуне менице са каматом, накнадом и другим трошковима, затим уписати клаузулу „без протеста”, те као датум издавања менице уписати датум овлашћења, а у свему осталом меницу попунити у складу са Законом и својим потребама,

- да је тужилац прву меницу АА 1060741, издату 28.03.2007. године, попунио на износ од 11.425.144,83 динара, а другу АА 1075613, издату 22.05.2007. године, на износ од 11.417.543,73 динара и то обе са роком доспећа 27.01.2009. године,
- да дуг по основу Уговора о кредиту од 28.03.2007. године на дан доспећа менице 27.01.2009. године износи 11.865.776,55 динара (главница и камата), а на дан вештачења 17.02.2017. године 21.341.361,00 динара (главница 10.119.165,25 динара, а камата 11.222.193,75 динара),
- да дуг по основу Уговора о кредиту од 22.05.2007. године на дан доспећа менице 27.01.2009. године износи 11.951.736,02 динара (главница и камата), а на дан вештачења 17.02.2017. године 24.856.020,82 динара (10.376.328,80 динара, а камата 14.479.692,02 динара).

Наведене чињенице утврђене су на основу неспорних навода странака и изведених доказа.

Релевантне чињенице за одлучивање у овој правној ствари суд је утврдио из писаних доказа и налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке Владимира Зекића са накнадном допуном и изјашњењима. Тако је, из писаних доказа и то Уговора о кредиту, издатих овлашћења и меница, суд утврдио чињенице које се тичу самог закључења Уговора о кредиту (да је правни претходник тужиоца са АТП „Војводина“ ад. Нови Сад, као корисником кредита, закључио два уговора о кредиту на износе од 10.000.000,00 динара, дана 28.03.2007. године и дана 22.05.2007. године) али и средства обезбеђења тих уговора – издатих меница (да су ради уредног измирења обавеза по основу ових уговора издате две бланко менице и то дана 28.03.2007. године и дана 22.05.2007. године) и начина на који су менице издате (да је у меницама као трасант наведен АТП „Војводина“, ремитент „Чачанска банка“ ад, правни претходник тужиоца, а трасат овде тужени), односно начина на који су попуњене (да је тужилац менице попунио са роком доспећа 27.01.2009. године, да је тужени акцептирао бланко меницу издату 28.03.2007. године, док меница издата 22.05.2007. године за обезбеђење Уговора од 22.05.2007. године није потписана од стране туженог као акцептанта), те овлашћења издатих ради попуњавања меница које је тужени издао тужиоцу 28.03.2007. године и 22.05.2007. године (да се у менице упише износ који дужник дугује на дан попуње менице са каматом, накнадом и другим трошковима, да ше упише клаузула „без протеста“, а као датум издавања менице упише датум овлашћења).

Чињенице које се тичу доспелости обавезе из главног посла, односно стања дуга на тај дан, као и на дан попуњавања менице и дан вештачења, суд је утврдио из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке Владимира Зекића са допуном, усменим и писаним изјашњењима, који је у потпуности прихватио јер је, по оцени суда, јасан, довољно аргументован и дат у складу са правилима струке, налазећи при том да су првобитно изјављене примедбе тужене, као и одређене нејасноће и омашке из основног налаза, управо отклоњене исправком налаза од 11.08.2017. године, допуном налаза од 18.09.2017. године, писаним изјашњењем од 25.12.2017. године и 24.01.2018. године, те усменим изјашњењем вештака датог на рочишту дана 29.03.2018. године и 24.12.2019. године, док се преостале примедбе односе на правна питања, те као такве нису могле бити од утицаја на другачију оцену налаза вештака. Тако је из налаза вештака са корекцијом извршеном 11.08.2017. године, 24.01.2018. године и 29.03.2018. године, суд утврдио да дуг

по основу Уговора о кредиту од 28.03.2007. године на дан доспећа 23.12.2007. године износи 10.081.319,06 динара, на дан доспећа менице 27.01.2009. године - 11.865.776,55 динара (главница и камата), а на дан вештачења 17.02.2017. године - 21.341.361,00 динара (главница 10.119.165,25 динара, а камата 11.222.193,75 динара), а да дуг по основу Уговора о кредиту од 22.05.2007. године на дан доспећа 22.0.2008. године износи 10.383.681,70 динара, на дан доспећа менице 27.01.2009. године - 11.951.736,02 динара (главница и камата), а на дан вештачења 17.02.2017. године - 24.856.020,82 динара (10.376.328,80 динара, а камата 14.479.692,02 динара).

Примењујући материјално право на утврђено чињенично стање релевантно за одлучивање у овој правној ствари, суд је нашао да је тужбени захтев тужиоца **ДЕЛИМИЧНО ОСНОВАН**.

Одлучујући о основаности тужбеног захтева суд је пошао од одредаба Закона о меници релевантним за доношење одлуке у овој правној ствари.

Наиме, меница је писмена исправа, издата у прописаној форми (строго формална), којом једно лице издаје налог другом лицу да у одређено време (на одређени дан, на одређено време од дана издања, по виђењу и на одређено време по виђењу) и на одређеном месту, исплати одређену суму новца лицу које је у тој писменој исправи наведено или по његовој наредби, обавезујући се и само да је исплати, ако то не учини лице коме је налог упућен.

Према форми, коју Закон прописује, постоје две основне врсте меница, и то: трасирана меница (чл. 1) и сопствена меница (чл. 107), која садржи све елементе као и трасирана меница, осим имена онога који треба да плати (трасат) и означања места и дана издања менице. Разлика наведених форми меница је у томе што код трасиране менице, издавалац менице (трасант) даје налог другом лицу (трасату – по правилу свом дужнику), да меницу плати трећем лицу (ремитенту – по правилу повериоцу), а код сопствене менице обавезује се само њен издавалац (трасант), тј. да ће он меницу платити означеном лицу (ремитенту), па ако трасант значи као трасата себе, онда постоји тзв. сопствена трасирана меница, у којој су трасант и трасат једно лице.

Сходно одредби чл. 1 Закона о меници трасирана меница садржи: 1) означање да је меница, написано у самом слогу исправе, на језику на коме је она састављена; 2) безусловни упут да се плати одређена свота новца; 3) име онога који треба да плати (трасат); 4) означање доспелости; 5) место где плаћање треба да се изврши; 6) име онога коме се или по чијој наредби мора платити (ремитент); 7) означање дана и места издања менице; 8) потпис онога који је меницу издао (трасант). Исправа у којој не би било ма којег од састојака побројаних у овом члану не вреди као трасирана меница, осим у следећим случајевима који су одређени, односно да се трасирана меница у којој није означена доспелост сматра као меница по виђењу, да, ако није нарочито одређено, важи као место плаћања, а уједно и као место трасатовог пребивања, оно место које је назначено поред трасатовог имена, те да се трасирана меница на којој није назначено место издања сматра да је издата у месту које је означено поред трасантовог потписа (чл. 2).

Ималац трасиране менице, као и онај који је само држи, може је, све до доспелости,

поднети на акцептирање трасату у месту његовог пребивања (чл. 20). Акцепт се пише на самој меници, изражава се речју „признајем“, „примљена“, „прихваћена“ или којом другом речју која то исто значи, акцепт потписује трасат, а као акцепт вреди и сам трасатов потпис када је стављен на лице менице (чл. 24 ст. 1). Акцептом се трасант обавезује да меницу плати о доспелости (чл. 27. ст. 1).

Дакле, у складу са одредбама Закона о меници, трасат се означаје као дужник. Он вуче меницу на себе, па је може одмах акцептирати или се датум акцептирања одређује неким датумом када ималац менице исту подноси на акцептирање дужнику. То се све уређује споразумом између правних лица у вези њиховог дужничко-поверилачког односа. Трасат је, дакле, лице коме трасант упућује налог да о доспелости исплати меничну своту ремитенту и он није менични дужник док не стави свој потпис тј. акцептира меницу.

Речи „и ставите исту у рачун“ значе да је трасант дужан да обавести трасата да је на њега вукао меницу, пре него што је меницу акцептирао, а исте речи само са речима „без извештаја“, значе да трасат већ зна за ову меницу, те да не треба посебно да буде обавештен о обавези акцептирања. Потписом на меници да признаје менични износ, трасат се надаље третира као акцептант, односно постаје главни дужник, без обзира да ли ће се меница даље преносити или не. Клаузулом „без протеста“ или „без трошкова“ се олакшава положај ремитента јер се искључује обавеза ремитента да у случају да трасат одбије да акцептира или плати по меници пред судом покреће поступак који има за сврху да се веродостојно утврди да трасат није акцептирао или исплатио меницу.

Меница која у моменту издавања, вољом самог издаваоца, не садржи све битне меничне елементе, а предаје се меничном повериоцу са овлашћењем да је касније попуни сагласно споразуму са издаваоцем или сагласно споразуму из основног посла ради ког је та меница издата, ако не постоји посебан споразум о попуни, јесте бланко меница. Такву меницу задржава поверилац до дана доспелости плаћања дуга, па ако дуг не буде плаћен у уговореном року, поверилац попуњава потписану бланко меницу, у којој се као трасат наводи дужник, који може одмах или касније - према споразуму, да акцептира такву меницу, потписујући себе и као трасата (дужника) и као признаваоца свога дуга по меници.

У време доспелости потраживања повериоца, он попуњава бланко меницу, тако што, поред осталих садржаја трасиране менице, уписује износ главног дуга (са каматом, ако је уговорена), тачно означајући те податке према споразуму, затим се наводи место издавања менице, што је место трасанта, а као дан када је меница издата узима се оно време како је то споразумом утврђено. Датум доспећа плаћања меничног износа наводи се такође према споразуму трасанта и трасата, а ако је тај рок протекао, ималац менице не губи право да на меницу стави дан када се доспелост утврђује.

Према одредби чл. 16 Закона, лица против којих је постављен захтев да испуне своје обавезе из менице не могу према њеном имаоцу истицати приговоре који имају основа у њиховим личним односима са трасантом или с којим ранијим имаоцем менице, осим ако је садашњи ималац менице, приликом њеног стицања, свесно поступио на штету дужника, а ако је меница, која је у време издања била непотпуна, накнадно испуњена противно постојећем споразуму, повреда овог споразума не може се приговорити имаоцу менице, осим ако ју је стекао зломислено или ако је при стицању менице поступио с

великом немарношћу.

У конкретном случају, како то произилази из утврђеног чињеничног стања, правни претходник тужиоца, „Чачанска банка“ а.д. је са АТП „Војводина“ ад. Нови Сад, као корисником кредита, закључила два уговора о кредиту на износе од по 10.000.000,00 динара и то дана 28.03.2007. године и дана 22.05.2007. године. Ради уредног измирења обавеза по основу уговора издате су две бланко, трасиране менице (АА 1060741 дана 28.03.2007 године и АА 1075613 дана 22.05.2007. године), где је трасант АТП „Војводина“, ремитент „Чачанска банка“ ад, правни претходник тужиоца, а трасат овде тужени, обе имају клаузулу по наредби „Чачанке банке“ и без протеста, са доспећем 27.01.2009. године. Тужени је акцептирао меницу АА 1060741 без протеста ради обезбеђења уредног измирења обавеза по основу Уговора о кредиту од 28.03.2007. године, а приликом издавања менице је потписао менично овлашћење, док на меници АА 1075613 издатој као обезбеђење уредног измирења обавеза по основу Уговора од 22.05.2007. године, нема потписа туженог већ је су само писаним словима исписане речи признајем без протеста, име и презиме Илија Девих, као и адреса становања, број личне карте и ЈМБГ.

Код тако утврђеног чињеничног стања суд налази да тужени основано истиче да меница АА 1075613 није потписана од стране туженог, прецизније да није акцептирана, која околност указује на то да тужени није менични дужник, те тиме ни пасивно легитимисан у односу на ово потраживање. Наиме, као што је већ обазложено, акцепт се по правилу пише на самој меници и изражава се речју „признајем, „примљена“ и сл. и тај акцепт својеручно потписује трасат. Својим потписом да признаје менични износ он се даље третира као акцептант, односно постаје главни дужник, без обзира да ли ће се меница даље преносити или не. Док се издата меница не акцептира трасант, у овом случају АТП „Војводина“, одговара свом повериоцу означеном на меници, овде тужиоцу. Из наведених разлога, суд је одбио тужбени захтев у делу који се односи на обавезивање туженог да тужиоцу по основу издате менице АА 1075613 исплати износ од 24.856.020,82 динара.

Међутим, наводи туженог да потпис на меници АА 1060741 није његов потпис, остали су непоткрепљени адекватним доказима, обзиром да тужени на коме је терет доказивања ове чињенице, у прилог своје тврдње није предложио извођење доказа графолошким вештачењем, због чега је суд о овој чињеници, дакле да је потпис Илија Делић на меници, својеручни потпис овде туженог, закључио применом правила о терету доказивања.

Код утврђене чињенице да је тужени акцептирао меницу АА 1060741, суд је у вези ове менице, надаље, ценио и остале приговоре истакнуте од стране туженог. Као што је већ наведено, у овој меници тужени се појављује као трасат, а правни претходник тужиоца као ремитент, док се АТП „Војводина“ а.д. појављује као трасант. Реч је о бланко меници, код које је поверилац овлашћен да је накнадно попуни сагласно овлашћењу или сагласно споразуму из основног посла ради ког је та меница издата, ако не постоји посебан споразум о попуни. На основу овлашћења од 28.03.2007. године, тужилац је био овлашћен да бланко меницу АА 1060741, акцептирану од стране туженог, попуни тако што ће у меницу уписати износ који дужник дугује на дан попуне менице са каматом, накнадом и другим трошковима, затим уписати клаузулу „без протеста“, те као датум издавања менице уписати датум овлашћења, а у свему осталом меницу попунити у складу са

Законом и својим потребама. Он је меницу попунио управо у складу са издатим овлашћењем на износ дуга на дан попуњавања менице 27.01.2009. године.

С тим у вези, суд налази да су неосновани наводи туженог да је као рок доспећа менице требало навести датум доспећа обавезе из основног посла из разлога што, иако је реч о средству обезбеђења извршења обавезе из основног посла, то првенствено значи да она не може бити попуњена пре доспелости обавезе из основног посла, а како је реч о бланко меници, тужилац је овлашћен да након доспелости обавезе из главног посла попуни све битне елементе које она није садржала у моменту издавања, па и доспелост, тако што ће као доспелост навести дан попуњавања менице. У конкретном случају не ради се о меници која доспева по виђењу и која се у смислу одредбе чл. 33 Закона о меници подноси на наплату у року од 1 године од издавања, па је следствено томе, тужилац био овлашћен да на дан доспелости менице на износ главног дуга обрачуна и камату, како је то одређено овлашћењем за попуњавање и коришћење менице од 28.03.2007. године. Осим тога, тужилац је, супротно наводима туженог, имао право да ту меницу поднесе директно на наплату, обзиром да садржи одредбу „без протеста”, што према одредби чл. 52 ст. 1 Закона о меници значи да чак и у ситуацији да је протекао рок за подношење менице на исплату, тужилац не би могао да изгуби своја права према акцептанту, овде туженом.

Такође је неоснован навод туженог да је тужилац попунио меницу супротно споразуму странака, тиме што је менична свота уписана на износ који је већи од дуга по уговору о кредиту, што меницу чини ништавом. Наиме, тачност уписаног износа меничне своте, била она виша или нижа од стварног дуга, није разлог за ништавост менице у смислу одредбе чл. 2 у вези чл. 1 тачка 2 Закона о меници, будући да одредба чл.1 тачка 2 прописује да трасирана меница садржи безусловни упут да се плати одређена свота новца, дакле, не и да уписана свота нужно мора бити тачна нити (не)тачност уписане меничне своте представља валидан доказ да је поверилац меницу попунио супротно споразуму странака. Тачност уписане меничне своте утиче само на висину максималне меничне обавезе, преко које менични дужник не може да одговара, а меничним приговором изјављеним у смислу чл. 16 Закона о меници, дужник може да доказује да је обавеза нижа од уписане, тако да се на основу економско-финансијског вештачења утврђује стварни износ меничног дуга тужене, па је могуће да се евентуално на тај начин издејствује одбијање захтева имаоца менице за наплату у целини или делимично.

Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке са каснијим изјашњењима, дуг по основу Уговора о кредиту од 28.03.2007. године на дан доспећа менице 27.01.2009. године износи 11.865.776,55 динара (главница и камата). Како је меница по овом уговору попуњена на износ од 11.425.144,83 динара, као несумњив намеће се закључак да је меница попуњена на износ који је мањи од стварног износа дуга на дан издавања менице, а у складу са издатим овлашћењем.

Полазећи од налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке према коме укупан дуг на дан вештачења 17.02.017. године по основу Уговора о кредиту од 28.03.2007. године износи 21.341.361,00 динара од чега главницу чини износ од 10.119.165,25 динара, а камату износ од 11.222.193,75 динара, суд је обавезао туженог да тужиоцу на име дуга по овом уговору исплати износ од 21.341.361,00 динара (који представљају главницу са обрачунатом каматом до 17.02.2017. године), при чему је на

износ главнице од 10.119.165,25 динара, досудио законску затезну камату за период од 18.02.2017. године па до исплате сходно чл. 277 Закона о облигационим односима.

Како је тужилац на име дуга из Уговора од 28.03.2007. године потраживао износ од 21.564.801,09 динара, суд је код утврђене чињенице да дуг по овом уговору износи 21.341.361,00 динара, преко досуђеног а до траженог износа одбио захтев као неоснован.

Такође, суд је одбио тужбени захтев за износ законске затезне камате на износ обрачунате камате - на износ од 11.222.193,75 динара, обзиром да овај износ представља обрачунату камату на коју тужилац нема право да му се досуди камата у смислу чл. 279 Закона о облигационим односима, који изричито прописује да на доспелу а неисплаћену камату не може тећи затезна камата.

Дакле, имајући у виду да је вештак већ извршио обрачун законске затезне камате на износ главног дуга, који обрачун чини износ од 11.222.193,75 динара, те тако укупан дуг са каматом износи 21.341.361,00 динара, то је суд одлучујући о камати обавезао туженог да за период од 18.02.2017. године, дан након вештачења, па до исплате, плати тужиоцу законску затезну камату на износ главног дуга од 10.119.165,25 динара, док је захтев за плаћање законске затезне камате на износ од 11.222.193,75 динара почев од 18.02.2017. године па до исплате, одбио као неоснован, јер би се досуђивање камате на начин како је то тужилац потраживао представљало досуђивање камате на камату (досуђивање камате на већ обрачунати износ камате).

Приликом доношења ове одлуке суд је ценио и све друге наводе парничних странака и изведене доказе, али их код утврђеног чињеничног стања и заузетог правног становишта посебно не образлаже, налазећи да исти нису од утицаја на другачију одлуку суда у овој правној ствари.

Одлучујући о предлогу за одређивање привремене мере суд је нашао да је предлог неоснован из разлога што се предлогом одређивање привремене мере тражи забрана отуђења, односно оптерећења непокретности које нису у својини туженог, како то произилази из званичних података добијених путем средства јавног информисања - интернет сајта РГЗ Службе за катастар непокретности, па је на основу чл. 418 у вези чл.459 Закона о извршењу и обезбеђењу донео одлуку као ставу III изреке пресуде.

Одлука о трошковима парничног поступка донета је на основу чл. 153 став 1 и чл.154, а у вези чл. 163 став 1 ЗПП-а, а досуђени износ чине трошкови тужиоца на име заступања од стране пуномоћника из реда адвоката и то:

- за састав 7 образложених поднесака износ од по 37.500,00 динара,
- за приступ на 8 одржаних рочишта износ од по 39.000,00 динара,
- на име трошкова вештачења износ од 98.400,00 динара,
- за судску таксу на предлог за извршење износ од 65.000,00 динара и за судску таксу на одлуку износ од 97.500,00 динара,

што све укупно износи 835.400,00 динара, одмерено обзиром на вредност предмета спора према АТ и ТТ важећим у време пресуђења, с тим што околност да је тужбени захтев делимично усвојен није била од значаја за другачији обрачун трошкова обзиром да су трошкови обрачунати према вредности усвојеног дела.

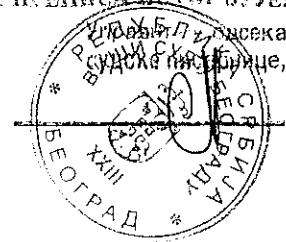
Са свега наведеног одлучено је као у изреци пресуде.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде може се изјавити жалба
Апелационом суду у Београду у року од 15 дана
од данапријема писменог отправка пресуде,
а преко овог суда.

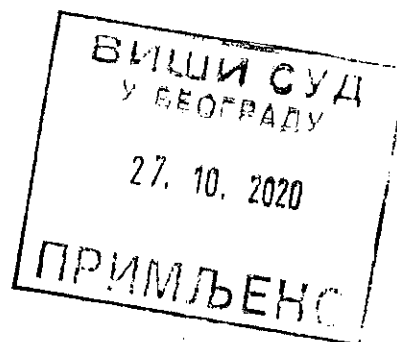
СУДИЈА

Ида Никитовић
ЗА ТАЧНОСТ ПРЕПИСА ПОТВРЂУЈЕ:

Република Србија
 АПЕЛАЦИОНИ СУД
 У БЕОГРАДУ
 Гж 2289/20
 23.9.2020. године
 Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Булајић, председника већа, Ирене Вуковић и Маје Чогурић, чланова већа, у парници тужиоца "Налкбанк" а.д. Београд, Милутина Миланковића бр. 9ж, кога заступа пуномоћник адвокат Ксенија Сорајић Баковић из Београда, Булевар Михаила Пупина бр. 10Л, против туженог Илије Девића из Београда, Виле Равијојле бр. 9, кога заступа пуномоћник адвокат Владимир Добрић из Београда, Бирчанинова бр. 15, ради дуга, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 19832/18 од 23.12.2019. године, у седници већа одржаној дана 23.9.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиоца и туженог, па се **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 19832/18 од 23.12.2019. године у ставу првом изреке, као и у делу става другог изреке којим је одлучено о потраживању тужиоца из менице серије АА 1075613, и то у делу којим је одбијен захтев тужиоца да се обавезе тужени да му на износ од 14.479.692,02 динара исплати законску затезну камату почев од 17.2.2017.године до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 19832/18 од 23.12.2019. године, у делу става другог изреке којим је одлучено о потраживању тужиоца из менице серије АА 1075613, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу исплати износ од 24.856.020,82 динара, са законском затезном каматом на износ од 10.376.328,80 динара почев од 17.2.2017.године до исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка у ставу четвртном изреке пресуде Вишег суда у Београду П 19832/18 од 23.12.2019. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 947.900,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка, као **НЕОСНОВАН**.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име дуга исплати износ од 21.341.361,00 динара, са законском затезном каматом на износ од 10.119.165,25 динара почев од 28.2.2017.године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужени да му на име дуга исплати преко досуђеног износа од 21.341.361,00 динара до траженог износа од 21.564.801,09 динара, износ од 223.440,09 динара, са законском затезном каматом почев од 17.2.2017.године до исплате, законску затезну камату на износ од 11.222.193,75 динара почев од 18.2.2017.године до исплате, као и износ од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом почев од 17.2.2017.године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован предлог тужиоца за одређивање привремене мере којом би се туженом забранило отуђење и оптерећење непокретности уписаних у ЛН бр. 832 КО Нови Сланкамен, и то: кат. парц. бр. 3250/2-њива Грабовци, површине 19.818 м², кат. парц. бр. 3251/2-ливада Грабовци, површине 3.273 м², кат. парц. бр. 3252/2-њива Грабовци, површине 8.632 м², кат. парц. бр. 3396/1-ливада Грабовци, површине 1.129 м², кат. парц. бр. 3395/1-њива Грабовци, површине 13.208 м², кат. парц. бр. 3395/6-њива Грабовци, површине 1.283 м², кат. парц. бр. 3123/2-њива Боронлук, површине 20.150 м², кат. парц. бр. 3123/21-њива Боронлук, површине 959 м², кат. парц. бр. 3123/3-њива Боронлук, површине 26.415 м², кат. парц. бр. 3123/24-њива Боронлук, површине 305 м², кат. парц. бр. 3112/21-њива Веч, површине 17.264 м², кат. парц. бр. 3414-њива Грабовци, површине 11.858 м². Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 835.400,00 динара.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавили тужилац и тужени, побијајући је из свих законских разлога, тужилац у ставу другом, и то само у делу којим је одлучено о потраживању тужиоца из менице серије АА 1075613 и у ставу четвртм изреке, како произлази из навода жалбе, док је тужени пресуду побијао у ставу првом и четвртм изреке.

Испитујући првостепену пресуду у границама прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца основана, а да жалба туженог није основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3, 5,7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац, који је пословао под пословним именом "Чачанска банка" а.д. са АТП "Војводина" а.д. Нови Сад, као корисником кредита, закључио је два уговора о кредиту којима су кориснику кредита одобрени износи од по 10.000.000,00 динара, и то дана 28.3.2007.године уговор бр. 20071672 (по којем је обавеза корисника кредита доспела 23.12.2007. године) и дана 22.5.2007.године

уговор бр. 20073126 (по којем је обавеза корисника кредита доспела 22.2.2008. године). Као средство обезбеђења измирења обавезе по основу наведених уговора АТП "Војводина" је у својству трасанта издала две бланко менице које је трасирала на туженог (трасата), у којима је као ремитент означена "Чачанска банка" а.д. и то дана 28.3.2007.године меницу АА 1060741, као средство обезбеђења извршења обавезе из уговора бр. 20071672 од 28.3.2007.године, а дана 22.5.2007.године меницу АА 1075613, као средство обезбеђења извршења обавезе из уговора бр. 20073126 од 22.5.2007.године. Тужени је акцептирао меницу АА 1060741, без протеста. Трасант је 28.3.2007. и 22.5.2007.године издао тужиоцу менична овлашћења да бланко менице попуни тако што ће на свакој уписати износ који дужник дугује на дан попуне менице са каматом, накнадом и другим трошковима, затим уписати клаузулу "без протеста", као датум издавања менице уписати датум издавања овлашћења, а у свему осталом меницу попунити у складу са законом и својим потребама. Тужилац је меницу АА 1060741, издату 28.3.2007.године попунио на износ од 11.425.144,83 динара, а меницу АА 1075613, издату 22.5.2007.године на износ од 11.417.543,73 динара, и то обе са роком доспећа 27.1.2009.године. Дуг по основу уговора о кредиту од 28.3.2007.године на дан доспећа менице 27.1.2009.године износио је 11.865.776,55 динара (главница и камата), а на дан 17.2.2017.године (када је извршено вештачење) 21.341.361,00 динара, и то главница 10.119.165,25 динара, а камата 11.222.193,75 динара. Дуг по основу уговора о кредиту од 22.5.2007.године на дан доспећа менице 27.1.2009.године износио је 11.951.736,02 динара (главница и камата), а на дан 17.2.2017.године (када је извршено вештачење) 24.856.020,82 динара, и то главница 10.376.328,80 динара, а камата 14.479.692,02 динара.

На овако правилно утврђено чињенично стање правилно је првостепени суд, имајући у виду да се тужбеним захтевом тражи исплата по основу бланко трасираних меница, применом одредби члана 1, 2, 16, 20, 24 став 1, 27 став 1, 52 став I Закона о меници ("Сл. лист ФНРЈ", бр. 104/46, "Сл. лист СФРЈ", бр. 16/65, 54/70, 57/89, "Сл. лист СРЈ", бр. 46/96) обавезао туженог, као главног меничног дужника-акцептанта по основу менице АА 1060741, издате 28.3.2007.године, да тужиоцу исплати износ дуга од 21.341.361,00 динара са законском затезном каматом на износ главног дуга од 10.119.165,25 динара (колико је износио на дан доспећа менице, према обрачуну вештака) почев од 18.2.2017.године, применом одредбе члана 277 ЗОО. Применом одредбе члана 279 став 1 ЗОО одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тражена исплата законске затезне камате на износ обрачунате законске затезне камате од 11.222.193,75 динара (за период од доспелости до вештачења 17.2.2017.године), а одбијен је и тужбени захтев у делу у којем је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу исплати преко досуђеног износа (који је утврђен као укупан дуг по наведеној меници налазом и мишљењем судског вештака) до траженог износа од 21.564.801,09 динара, са траженом законском затезном каматом.

Супротно наводима жалбе туженог, правилно је првостепени суд применио правило о терету доказивања предвиђено одредбом члана 231 ЗПП, којом је одређено да ако суд на основу изведених доказа (члан 8) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању чињенице примениће правила о терету доказивања (став 1). Странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права, ако законом није другачије прописано (став 2).

Странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права или услед које је право престало да постоји, ако законом није другачије прописано (став 3). Тако, тужени који оспорава постојање права тужиоца на намирење дуга по основу менице АА 1060741 (од 28.3.2007.године), коју је тужилац приложио као доказ и на којој је испод изјаве о признању дуга написано име и презиме туженог, сноси терет доказивања чињенице да тај потпис није његов према правилима Закона о парничном поступку, с обзиром да Законом о меници у погледу те чињенице нису предвиђена посебна правила доказивања. Због тога није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези члана 231 ЗПП, на коју тужени указује у жалби.

Одредбом члана 16 став 2 Закона о меници прописано је да ако је меница, која је у време издања била непотпуна, накнадно испуњена противно постојећем споразуму, повреда овог споразума не може се приговорити имаоцу менице, осим ако ју је стекао зломислено или ако је при стицању менице поступио с великом немарношћу. Дакле, пуноважна је меница коју је менични поверилац накнадно попунио уписивањем битних меничних елемената у складу са правним послом који је био основ за издавање менице и прописима којима је регулисан тај правни посао, а овлашћење издаваоца за накнадно попуњавање менице је додатни необавезни елемент истог основног правног посла и представља изјаву о давању сагласности за накнадно попуњавање менице у складу са правним послом који је био основ за издавање менице и прописима којима је регулисан тај правни посао. Издавалац менице је дужан да исплати меницу која садржи све битне елементе (имајући у виду начело писмености и меничне строгости), а против наплате такве менице се може бранити приговорима по члану 16 ЗОМ и 256 ЗОО, што значи да постоји законска претпоставка пуноважности потпуне менице, и да је на меничном дужнику терет доказивања да је меница попуњена противно основном уговору.

Супротно наводима жалбе туженог, тужилац је меницу АА 1060741 од 28.3.2007.године попунио на основу меничног овлашћења којим је овлашћен да бланко меницу попуни тако што ће уписати износ који дужник дугује на дан попуње менице са каматом, накнадом и другим трошковима, затим уписати клаузулу “без протеста”, као датум издавања менице уписати датум издавања овлашћења, а у свему осталом меницу попунити у складу са законом и својим потребама. Имајући у виду да је тужени потписао наведено овлашћење као акцептант (и као законски заступник трасанта), садржина овлашћења му је била позната и са истом се сагласио. На основу овлашћења са оваквом садржином, тужилац, као ремитент, је био овлашћен да одреди датум доспелости менице у складу са својим потребама, те је исправно као датум доспелости уписао датум (27.1.2009.године) када је износ дуга обрачунат и када је попуњена меница.

Како је меница АА 1060741 платива на одређени дан (27.1.2009.године), неосновано се жалбеним наводима туженог истиче да се ради о меници која доспева по виђењу, због чега се не примењује одредба члана 33 став 1 Закона о меници према којој се меница по виђењу мора поднети на исплату у року од једне године од дана издања. Осим тога, евентуалним неподношењем на исплату тужилац не би изгубио право према туженом, као акцептанту, с обзиром да је одредбом члана 52 Закона о меници прописано да протеком рокова за подношење на исплату менице која садржи клаузулу

“без трошкова” ималац менице губи право према свим меничним дужницима осим према акцептанту.

Неосновано се жалбом туженог указује да је тужилац неисправно попунио меницу, те да је због нетачне садржине у погледу меничног износа меница ништава. Како означавање тачног износа дуга на меници није њен елемент у смислу одредбе члана 107 Закона о меници, то уписивање нетачног износа меницу не чини ништавом, нити представља попуњавање менице противно споразуму странака. Меничним приговором, изјављеним у смислу члана 16 Закона о меници, дужник може да доказује да је обавеза нижа од уписане. Како је меничним овлашћењем одређено да је меница издата ради обезбеђења обавеза по уговору о кредиту од 28.3.2007.године, те да је менични поверилац овлашћен да менице попуни уписивањем износа који дужник дугује, са каматом, накнадама и трошковима, а вештачењем преко судског вештака економско-финансијске струке утврђен укупан износ главног дуга и камате по наведеном уговору о кредиту, менични дужник је у обавези да исплати износ главног дуга и камате према налазу вештака, јер је менични поверилац на то овлашћен од стране трасанта, као издаваоца менице и меничног овлашћења.

Из наведених разлога, на основу члана 390 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом тужиоца побија првостепена одлука у делу којим је у целини одбијен као неоснован захтев тужиоца да се обавезе тужени да му исплати износ од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом почев од 17.2.2017.године до исплате, по основу менице АА 1075613, издате 22.5.2007.године.

Одредбом члана 20 Закона о меници предвиђено је да ималац трасиране менице, као и онај који је само држи, може је, све до доспелости, поднети на акцептирање трасату у месту његовог пребивања. Одредба члана 24 став 1 истог закона одређује да се акцепт пише на самој меници, да се изражава речју "признајем", "примљена", "прихваћена", или којом другом речју која то исто значи и да акцепт потписује трасат, а да као акцепт вреди и сам трасатов потпис када је стављен на лице менице. Одредбом члана 27 став 1 истог закона прописано је да се акцептом трасат обвезује да меницу плати о доспелости.

Првостепени суд је као неоснован одбио тужбени захтев којим је тражена исплата износа од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом, погрешно закључујући да меница АА 1075613 од 22.5.2007.године није потписана од стране туженог као акцептанта. Током првостепеног поступка тужени није оспорио да је на наведеној меници писаним словима исписао “признајем, без протеста, Илија (Радована) Девић, са станом у Београду, Ул. Виле Равијојле 9, ЛК. У 133205, ЈМБГ 2507952880033”. Тужени је спорио да је акцептирао меницу истичући да на тој меници нема његовог потписа испод јединственог матичног броја грађана (у поднеску од 27.11.2017.године, као и на рочишту за главну расправу одржаном 20.11.2019.године), али није оспоравао наводе тужиоца да је он лично својеручно написао да признаје дуг, без протеста, своје име и своје личне податке. Потпис представља својеручно исписивање личног имена, а Закон о меници не одређује на који начин менични

дужник-акцептант који треба да се потпише, то треба да учини, односно каква треба да буде ознака његовог личног имена (да ли лично име треба да буде написано одређеним писмом, писаним или штампаним словима и др.). Такође, није одређено ни то да потпис вреди само уколико се менични дужник потпише на начин на који иначе у правном животу то чини, јер би у том случају морала постојати и обавеза депоновања потписа дужника, која би имала за циљ могућност упоређивања депонованог потписа са потписом на исправи који мора бити исти као депоновани потпис. Меница јесте строго формални акт због чињенице да је апстрактна и да менични дужник који преузима меничну обавезу, својим потписом на меници управо потврђује да је са обавезом сагласан и да је прихвата, што је тужени несумњиво учинио јер је лично својеручно написао да признаје дуг, без протеста, своје личне податке, као и своје лично име у складу са меничним овлашћењем које је такође потписао у својству акцептанта. Оцена испуњености услова форме из члана 24 став 1 Закона о меници, захтевом да се менични дужник-акцептант на меници потпише како то иначе чини у правном животу, представљао би претерани правни формализам који не би имао своје оправдање ни код строго формалног посла какав је овај, већ би водио изигравању обавезе са којом се тужени несумњиво сагласио исписивањем свог личног имена на меничном овлашћењу и акценту на самој меници. Због тога, по налажењу апелационог суда, првостепени суд погрешно је закључио да тужени није потписао акцепт, те да није акцептирао спорну меницу.

Акцептирањем менице АА 1075613 од 22.5.2007.године, тужени се обавезао да тужиоцу као ремитенту исплати износ дуга са каматом и трошковима по наведеној меници. Како је вештачењем утврђено да је стваран износ дуга по наведеној меници на дан 17.2.2017.године износио 24.856.020,82 динара, и то главница у износу од 10.376.328,80 динара (колико је износила на дан доспелости менице), а камата 14.479.692,02 динара (обрачуната од доспелости до дана вештачења 17.2.2017.године), применом одредбе члана 27 став 1 Закона о меници, у наведеном делу преиначена је првостепена одлука на основу члана 394 тачка 3 ЗПП, тако што је обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 24.856.020,82 динара са законском затезном каматом на износ од 10.376.328,80 динара, која је досуђена применом одредбе члана 277 став 1 ЗОО почев од 17.2.2017.године, као дана вештачења, када је извршен обрачун камате до тог датума.

Правилном применом одредбе члана 279 став 1 ЗОО побијаном пресудом је одбијен као неоснован захтев за исплату законске затезне камате на износ обрачунате камате од 14.479.692,02 динара почев од 17.2.2017.године до исплате, па је применом одредбе члана 390 ЗПП првостепена пресуда потврђена и у том делу.

Како је преиначена одлука о тужбеном захтеву, то је у ставу трећем изреке ове пресуде применом одредбе члана 165 став 2 у вези члана 153 став 2 ЗПП, према успеху тужиоца у спору, преиначено и решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу четвртом изреке побијане пресуде. Према успеху у спору, применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе из Закона о судским таксама, тужиоцу припадају трошкови потребни за вођење парничног поступка у смислу одредбе члана 154 ЗПП, и то на име састава седам образложених поднеска у износу од по 45.000,00 динара, заступања на осам одржаних рочишта у износу од по

46.500,00 динара, трошкова вештачења у износу од 98.400,00 динара, судских такси на предлог за извршење и одлуку у износу од 65.000,00 динара и таксу на пресуду у износу од 97.500,00 динара, укупно 947.900,00 динара, одмерено према вредности предмета спора.

Пошто тужени није успео са жалбом, то му не припадају трошкови другостепеног поступка због чега је, на основу члана 165 став 1, у вези члана 153 ЗПП, одлучено као у ставу четвртом изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Зорица Булајић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић

